

Een wijk uitvergroot

Een onderzoek naar veiligheidsbeleving in de wijk Geenhoven

Jasper Groothelm

13-6-2017

Management samenvatting

We leven in een maatschappij waarin mensen zich steeds meer op zichzelf richten en individualisering de trend is. Het gevolg hiervan kan zijn dat de sociale cohesie en sociale controle afneemt wat ook invloed kan hebben op de veiligheidsbeleving (Blokland, 2009). In de gemeente Valkenswaard wordt iedere twee jaar een veiligheidsmonitor uitgevoerd, een onderzoek naar verschillende aspecten en factoren van veiligheidsbeleving. In 2015 heeft de gemeente geconstateerd dat in voorgaande veiligheidsonderzoeken de wijk Geenhoven een daling laat zien in de beoordeling van verschillende aspecten van veiligheidsbeleving, maar ook ten opzichte van andere wijken en het gemiddelde van de gemeente (I&O Research, 2016). Een onderzoek van partner wooncorporatie Woningbelang wijst echter uit dat haar huurders het prettig vinden in Geenhoven (Woningbelang, 2016). Het doel voor de gemeente is dan ook om inzicht te verkrijgen in de reden voor de daling en als deze reden duidelijk is, acties en maatregelen op te stellen om de daling om te zetten in een stijging.

Centraal in deze probleemstelling staan de bewoners van de wijk Geenhoven. De factoren die onderzocht zijn, zijn sociale cohesie, fysieke voorzieningen en veiligheidsbeleving. Deze factoren zijn onderzocht door middel van deskresearch, een enquête en interviews. Er zijn 400 bewoners die de enquête hebben ingevuld. Voor de kwalitatieve gegevens zijn belangrijke partners geïnterviewd.

De centrale vraag in dit onderzoek is daarom:

Wat is de oorzaak van de daling van de veiligheidsbeleving in de wijk Geenhoven en welke integrale oplossingen kunnen binnen Geenhoven ondernomen worden om binnen 2 á 3 jaar een positieve verandering te realiseren?

Om de centrale vraag te beantwoorden zijn de volgende deelvragen opgesteld:

- ✓ Hoe gaat de gemeente nu om met veiligheidsbeleving?
- ✓ Welke aandachtspunten zien de belangrijkste veiligheidspartners?
- ✓ Wat zijn volgens de bewoners aandachtspunten?
- ✓ Wat kan er integraal ondernomen worden om de veiligheidsbeleving te verbeteren?

Uit dit onderzoek kunnen onder andere de volgende conclusies worden getrokken: Een van de belangrijkste redenen voor de daling in veiligheidsbeleving is de verkeersveiligheid die onder druk staat door de Eindhovenseweg (N69) en Europalaan, gelegen in en aan de rand van Geenhoven, waardoor veel (vracht)verkeer door de wijk komt dat bijvoorbeeld naar het centrum of andere delen van Valkenswaard gaat. Criminaliteit is de tweede reden die uit het onderzoek naar voren komt, dit in combinatie met de afwezigheid van (preventieve) politie in Geenhoven.

Een aantal adviezen voor de gemeente Valkenswaard zijn onder andere het meten van het verkeer op een aantal drukke straten in de wijk en hier eventueel snelheidsremmende middelen inzetten, het omleiden van vrachtverkeer via de Europalaan en als actiepunten voor de politie is meer aanwezig zijn in Geenhoven. Een samenwerking tussen de gemeente en politie is belangrijk bij het inzetten van meer controle op snelheid en parkeren op knelpunten en drukke wegen in Geenhoven. Op het gebied van de herplaatsing van bewoners heeft de gemeente al doeltreffende maatregelen getroffen, hier worden verder geen aanbevelingen voor gedaan.

Voorwoord

Voor u ligt het resultaat van een onderzoek naar de veiligheidsbeleving in de wijk Geenhoven te Valkenswaard. Het onderzoek is gedaan in opdracht van de gemeente Valkenswaard. De informatie die ik de afgelopen jaren tijdens mijn studie heb verzameld, hoop ik op de juiste manier te hebben toegepast in de praktijk.

Graag wil ik een aantal mensen bedanken voor hun hulp bij de totstandkoming van mijn afstudeerscriptie. Allereerst gaat mijn dank uit naar mijn begeleiders voor hun tips, hulp en steun tijdens dit onderzoek en het schrijven van mijn scriptie. Bij de gemeente Valkenswaard is dat Roland Thiels en bij Avans Hogeschool zijn dat Henk Veenhuysen en Pé Lamerigts.

Tevens wil ik de collega's van team SEB ook bedanken voor de hulp en moeite die ze in het onderzoek hebben gestoken.

Verder wil ik alle bewoners van Geenhoven die hebben deelgenomen aan de enquête en de diverse partners die ik heb gesproken bedanken voor alle informatie die ze hebben verstrekt ten aanzien van het onderzoek.

Tot slot wil ik in het bijzonder mijn vriendin, familie en vrienden bedanken voor de steun tijdens het afstudeerproces. Zonder mijn vriendin had ik zelfs niet op dit punt in mijn leven gestaan.

Dank jullie wel!

Nota Bene:

Tijdens het schrijven van deze scriptie zijn er geen wijk specifieke cijfers beschikbaar die vanuit de politie bijgehouden worden. Door de afwezigheid van op wijk niveau gesplitste cijfers is er gebruik gemaakt van algemene cijfers van de gemeente Valkenswaard. Hierdoor kan er geen specifieke conclusie getrokken worden voor Geenhoven over de objectieve veiligheid.

De afsluiting van het begin van de Eindhovenseweg (N69) heeft gezorgd voor nieuw sluijverkeer dwars door Geenhoven, of langs de grens van Geenhoven. Deze verkeershinder kan op verschillende manieren doorgewerkt hebben in het onderzoek, zo kunnen bewoners die aan de Eindhovenseweg rust hebben ervaren aan de straat, terwijl andere bewoners hinder ondervonden door sluijverkeer. Ten tijde van het schrijven is de Eindhovenseweg weer open en zal het sluijverkeer afgenomen zijn.

Ik wens u veel leesplezier toe.

Jasper Groothelm
Valkenswaard, april 2017

Inhoud

Management samenvatting	1
Voorwoord	3
Inhoud	4
1. Onderzoeksopzet.....	6
1.1 Aanleiding en doelstelling	6
1.1.1 Aanleiding	6
1.1.2 Doelstelling.....	7
1.2 Centrale vraagstelling.....	7
1.2.1 Hoofdvraag	7
1.2.2 Deelvragen.....	7
1.2.3 Afbakening.....	8
1.3 Methodes van onderzoek.....	8
1.4 Leeswijzer	9
2. Theoretisch kader	10
2.1 Veiligheidsmodel	10
2.1.1 Relevantie van het model.....	11
2.2 Toepassing.....	11
3. Onderzoeksresultaten	12
3.1 Resultaten enquête	12
3.1.1 Sociale cohesie	12
3.1.2 Fysieke kwaliteit	12
3.1.3 Veiligheidsgevoel.....	13
3.1.4 Verbeteringen.....	14
3.1.5 Achtergrond informatie.....	14
3.2 Resultaten interviews.....	15
3.2.1 Sociale Cohesie	15
3.2.2 Fysieke voorzieningen	16
3.2.3 Veiligheidsgevoel.....	16
3.2.4 Samenwerking tussen partners.....	17
3.2.5 Verbeteringen.....	17
3.3 Kruisverbanden	17
3.3.1 Interviews versus enquête	18
4. Conclusies.....	19

4.1 Deelvragen.....	19
4.1.1 Hoe gaat de gemeente nu om met veiligheidsbeleving?	19
4.1.2 Welke aandachtspunten zien de belangrijke veiligheidspartners?.....	19
4.1.3 Wat zijn volgens de bewoners de aandachtspunten?.....	20
4.1.4 Wat kan er integraal ondernomen worden om de veiligheidsbeleving te verbeteren?	22
4.2 Hoofdvraag	23
4.2.1 Wat is de oorzaak voor de daling van de veiligheidsbeleving in de wijk Geenhoven	23
4.2.2 Welke integrale oplossingen kunnen binnen Geenhoven ondernomen worden om binnen 2 á 3 jaar een positieve verandering teweeg te brengen?.....	23
5. Aanbevelingen	24
5.1 Sociale cohesie	24
5.2 Veiligheidsbeleving.....	24
5.2.1 Verkeersveiligheid	24
5.2.2 Politie.....	25
5.3 Fysieke voorzieningen	25
Nawoord.....	26
Bibliografie	27
Bijlage 1. Beschrijving Geenhoven	29
Bijlage 2. Operationele definities	31
Bijlage 3. Procesbeschrijving enquête.....	34
Bijlage 3. Procesbeschrijving enquête.....	34
Bijlage 4. Actorenveld analyse.....	35
Bijlage 5. Enquête.....	36
Bijlage 6. Theoretisch kader	41
Bijlage 7. Kruistabellen	48

1. Onderzoekopzet

1.1 Aanleiding en doelstelling

1.1.1 Aanleiding

We leven in een maatschappij waarin mensen zich steeds meer op zichzelf richten en individualisering de trend is. Het gevolg hiervan kan zijn dat de sociale cohesie en sociale controle afneemt wat ook invloed kan hebben op de veiligheidsbeleving (Blokland, 2009). Op het gebied van veiligheidsbeleving en leefbaarheid houdt onderzoeksbureau I&O Research in opdracht van de gemeente Valkenswaard iedere twee jaar een onderzoek, de zogenoemde veiligheidsmonitor.

Via de veiligheidsmonitor kan de gemeente pijnpunten en negatieve trends op wijkniveau waarnemen. De laatste keer dat het onderzoek is uitgevoerd was in 2015, de rapportage hiervan is eind mei 2016 opgeleverd.

In de wijk Geenhoven is in de laatste veiligheidsmonitor een daling te constateren ten opzichte van 2013 en andere wijken in Valkenswaard, in zowel de beoordeling van de fysieke als sociale aspecten van leefbaarheid. Deze trend is ook te constateren in de beleving van leefbaarheid en veiligheid ten opzichte van 2013. In de veiligheidsmonitor scoort Geenhoven lager dan het gemiddelde van Valkenswaard en tevens daalt de beoordeling van veiligheidsbeleving binnen Geenhoven, ook ten opzichte van andere wijken wijkt Geenhoven steeds verder af. Een partner van de gemeente, woningstichting Woningbelang, heeft in februari 2016 een woonbelevingsonderzoek gehouden onder haar huurders. De resultaten van dit onderzoek zijn juist erg positief. De bewoners geven bij het onderzoek van Woningbelang juist aan dat het prettig wonen is in de wijk Geenhoven. De onderzoeken van de gemeente en Woningbelang zijn relevant, ze zijn beiden op basis van spontane responsie gehouden in de gehele gemeente. De onderwerpen die getoetst zijn komen overeen, echter heeft I&O Research zich daarnaast ook op slachtofferschap gericht en Woningbelang juist op verhuisbehoeften.

Een greep uit de resultaten van de veiligheidsmonitor 2015 laat ook daadwerkelijk zien dat Geenhoven minder veilig wordt beoordeeld. Zo voelen nu 23 procent van de mensen zich wel eens onveilig tegenover 15 procent in 2013. Met het percentage van 60 procent is Geenhoven koploper van totale overlast. Zo scoorde Geenhoven in 2013 nog 56 procent, terwijl de gemeente gemiddeld maar 45 procent in 2015 heeft. Ook op basis van fysieke verloedering scoort Geenhoven hoog, de gemeente scoort 25 procent, terwijl Geenhoven 35% heeft in 2015, in 2013 was dit maar 23 procent. (I&O Research, 2016)

“In Geenhoven zijn de gevoelens van onveiligheid, na een relatieve verbetering ten opzichte van andere wijken tussen 2011 en 2013, weer toegenomen.” - I&O Research

Deze samenhang van feiten en omstandigheden is voor de gemeente Valkenswaard een aanleiding om hier verder onderzoek aan te wijden.

Niet alleen in de Veiligheidsmonitor is dit resultaat te zien, ook de stuurgroep veiligheid heeft dit opgemerkt. Deze stuurgroep bestaat uit belangrijke partners waaronder de politie, Woningbelang en de gemeente zelf. De partners afzonderlijk merken ook een verandering op in de wijk, maar kunnen niet goed aangeven waar het aan ligt; in overleg komt ook geen duidelijk beeld naar buiten waar het aan kan liggen.

In samenwerking met de veiligheidspartners wil de Gemeente Valkenswaard duidelijkheid krijgen over dit opvallende resultaat. Het onderzoeksbureau I&O Research heeft nogmaals naar hun onderzoeksresultaten gekeken om een eventuele oorzaak te ontdekken, maar zij krijgen ook geen duidelijk beeld over wat het eventuele probleem kan zijn. Uit de resultaten van het verdiepende onderzoek van I&O Research komt naar voren dat de wijk Geenhoven in de rangschikking van wijken, op het gebied van sociale cohesie, in 2009 op de 4e plaats stond. In het jaar 2011 is Geenhoven al naar de 6e plaats gezakt en in 2013 en 2015 naar plek 8 van de 9. Dit is voor de Gemeente een extra aanleiding om onderzoek te verrichten binnen de wijk Geenhoven. Naar aanleiding van dit onderzoek kan de gemeente zich dan beter richten op de oorzaak van deze negatieve trend en kunnen aanvullende, gerichte maatregelen worden getroffen om de veiligheid te verbeteren in Geenhoven (I&O Research, 2016). In bijlage 1 vindt u een uitgebreide beschrijving van Geenhoven.

1.1.2 Doelstelling

De doelstelling van het onderzoek is inventariseren welke factoren de oorzaak kunnen zijn van de daling in veiligheidsbeleving onder de bewoners van Geenhoven. Aan de hand van deze inventarisatie kunnen adviezen worden gegeven over wat er integraal binnen Geenhoven georganiseerd en ondernomen kan worden om de veiligheidsbeleving te verbeteren. Dit is niet alleen op het gebied wat de gemeente kan doen, maar ook wat sleutelfiguren kunnen doen en ook wat de bewoners zelf kunnen ondernemen. Het onderzoek heeft als doel duidelijkheid over de achtergrond van het probleem te verkrijgen en dus wordt er opnieuw gekeken naar voorgaande onderzoeken, hierop wordt uitvoeriger onderzoek verricht. In het onderzoek van onderzoeksbureau I&O Research worden een aantal indicatoren gebruikt, tijdens dit onderzoek zullen een aantal van deze indicatoren opnieuw gebruikt worden zoals; sociale cohesie, fysieke voorzieningen en veiligheidsgevoel. In de veiligheidsmonitor worden ook de indicatoren overlast en slachtofferschap gebruikt. In dit onderzoek zijn deze indicatoren onder veiligheidsgevoel gebracht, dit omdat overlast in grote mate subjectief is en slachtofferschap bij iedereen een ander effect heeft.

Het secundaire doel van de opdracht is te komen tot een adviesrapportage die de gemeente kan gebruiken om de veiligheidsbeleving weer een positieve impuls te geven in Geenhoven en om deze eventueel in de toekomst te implementeren in andere wijken.

1.2 Centrale vraagstelling

1.2.1 Hoofdvraag

In de bovenstaande probleemstelling is de hoofdvraag:

Wat is de oorzaak van de daling van de veiligheidsbeleving in de wijk Geenhoven en welke integrale oplossingen kunnen binnen Geenhoven ondernomen worden om binnen 2 á 3 jaar een positieve verandering te realiseren?

1.2.2 Deelvragen

Ter ondersteuning van de centrale probleemstelling zijn de volgende deelvragen opgesteld:

- ✓ Hoe gaat de gemeente nu om met veiligheidsbeleving?
- ✓ Welke aandachtspunten zien de belangrijke veiligheidspartners?
- ✓ Wat zijn volgens de bewoners aandachtspunten?
- ✓ Wat kan er integraal ondernomen worden om de veiligheidsbeleving te verbeteren?

Een operationalisatie van begrippen uit de hoofd- en deelvragen is opgenomen in bijlage 2.

1.2.3 Afbakening

Het onderzoek is specifiek gericht op de wijk Geenhoven, dit is dan ook de belangrijkste afbakening. Het onderzoek dat I&O Research heeft uitgevoerd is gemeentebreed. Het afstudeeronderzoek zal zoals eerder beschreven enkel op de wijk Geenhoven gericht zijn, omdat in deze wijk de negatieve trend het grootste was ten opzichte van andere wijken en het gemiddelde van de gemeente Valkenswaard.

1.3 Methodes van onderzoek

Om een goed beeld te krijgen van wat er in de wijk Geenhoven speelt, wordt er een explorierend onderzoek gehouden. Tijdens dit onderzoek wordt een enquête afgenomen onder de bewoners van Geenhoven die specifiek is gericht op drie hoofdonderwerpen namelijk sociale cohesie, fysieke voorzieningen en veiligheidsbeleving. De resultaten, die uit de enquête voort komen, worden geanalyseerd en hiermee kan er een beeld worden geschetst over wat er in Geenhoven leeft. Deze enquête kan door de bewoners digitaal worden ingevuld en op advies van de wijkcoördinator kan deze ook op papier worden ingevuld. Op deze manier worden kwantitatieve gegevens uit de wijk verzameld. Door de gemeente is een brief verstuurd naar alle bewoners van de wijk Geenhoven waarin een link naar de enquête staat. Door alle adressen een brief te sturen, wordt verwacht dat er meer dan voldoende respons zal komen om tot een representatieve steekproef te komen. Daarnaast hebben de bewoners ook nog de mogelijkheid een bijgevoegde papieren versie van de enquête in te vullen en te retourneren aan de gemeente of de wijkcommissie.

Om tot een valide en betrouwbare uitkomst te komen dient een quotasteekproef gehouden te worden. Deze steekproef dient een goede weerspiegeling te zijn van de bewoners van de wijk Geenhoven. Daar komt bij kijken dat er ook een goede afspiegeling moet zijn tussen het aantal ondervraagden met een koopwoning en ondervraagden die via Woningbelang huren.

De wijk Geenhoven heeft 1782 adressen, op basis van de gegevens van Woningbelang is 45 procent van de woningen huurwoning, dit zijn ongeveer 802 adressen. Om een representatieve steekproef te kunnen houden moeten er in totaal 236 responsies worden behaald. Deze gegevens zijn bepaald via de steekproefcalculator (Steekproefcalculator, 2013). Deze steekproef heeft met een aantal van 236 respondenten een betrouwbaarheid van 90%. Bij meer respondenten zal de betrouwbaarheid stijgen.

The screenshot shows the 'Steekproefcalculator' interface. It has several input fields on the left and explanatory text on the right. The 'Aanbevolen steekproefomvang' is 236. Below this is a table for alternative calculation methods.

Met een onderzoekspopulatie van	100	200	300	Met een betrouwbaarheidsniveau van	90	95	99
is jouw foutenmarge	7.99%	5.48%	4.33%	is de gewenste minimale steekproefomvang	236	317	484

Figuur 1. Steekproefcalculator.

Naast de gegevens van bewoners worden er kwalitatieve gegevens verzameld door de (veiligheids)partners te interviewen die betrekking hebben op dit vakgebied. Voor het interview wordt gebruikt gemaakt van de halfgestandaardiseerde interviewvorm: een aantal vragen wordt vooraf bepaald en alvast verzonden aan de kandidaten. Deze vragen dienen als leidraad om in ieder geval de juiste punten te benoemen en belangrijke informatie boven water te halen. Indien er gedurende het interview relevante informatie naar boven komt wordt hier verder op doorgevraagd. (Baarda, et al., 2013) De belangrijkste sleutelfiguren worden bepaald via een actorenveld analyse. Deze is toegevoegd als bijlage 4.

De belangrijkste sleutelfiguren voor de gemeente Valkenswaard binnen Geenhoven zijn de politie, Woningbelang, de wijkcoördinator en de wijkcommissie.

1.4 Leeswijzer

Om de structuur van deze scriptie te verduidelijken is deze leeswijzer opgesteld. In het kort wordt uitgelegd wat u in welk hoofdstuk aantreft.

In het voorgaande hoofdstuk heeft u kunnen lezen wat de aanleiding en doelstelling voor het onderzoek zijn en hoe het onderzoek opgesteld is. In het volgende hoofdstuk worden de belangrijkste onderdelen van het theoretisch kader benadrukt en toelicht hoe deze zijn toegepast op het onderzoek. In hoofdstuk 3 worden de resultaten behandeld die via de enquête en interviews behaald zijn, deze zijn aangevuld met kruisverbanden die gemaakt zijn via het statistische programma SPSS. Hierover vindt u in hoofdstuk 4 de conclusies en in hoofdstuk 5 worden adviezen voor de gemeente Valkenswaard gegeven.

Als bijlagen vindt u daarna een uitgebreide beschrijving van Valkenswaard en Geenhoven (bijlage 1), de operationele definities gebruikt in het onderzoek (bijlage 2), de procesbeschrijving over hoe de enquête tot stand is gekomen (bijlage 3), een actorenveld analyse voor de belangrijke partners (bijlage 4), de enquête die is ingevuld door de bewoners van Geenhoven (bijlage 5), het volledige theoretisch kader als ondergrond van het onderzoek (bijlage 6) en als laatste grafieken die zijn voortgekomen uit SPSS (bijlage 7).

2. Theoretisch kader

Veiligheidsbeleving bestaat uit verschillende factoren die zowel objectief als subjectief zijn. De harde cijfers zoals vastgestelde criminaliteit en overlast zijn van invloed op de veiligheidsbeleving, maar daarnaast is er ook nog de "zachte" kant, de gevoelens die iemand heeft in zijn/haar woonomgeving.

Deze subjectieve kant heeft bijvoorbeeld te maken met sociale cohesie, het gevoel van zelfredzaamheid of betrokkenheid van anderen, gevoel en gedachten, maar ook informatie die via verschillende media tot hun beschikking staat. Een aantal factoren zijn te beïnvloeden, andere weer niet. Er moet dus gezorgd worden dat de niet beïnvloedbare factoren geen overhand krijgen, terwijl we daarnaast moeten zorgen dat we op de andere factoren wel invloed uitoefenen.

Ook al is de tijd waarin we leven schijnbaar veiliger dan ooit tevoren, toch voelen we ons lang niet altijd veilig. Leven is nooit zonder risico's (Smeets & CCV, Informatie & Analyse, 2013).

Het is belangrijk om te onthouden dat veiligheidsbeleving niet slechts afhankelijk is van één factor, maar dat het een containerbegrip is voor verschillende factoren. Je kunt veiligheidsbeleving zien als een kabel, het omhulsel heeft dan de benaming veiligheidsbeleving, en alle verschillende draden erin staan voor alle verschillende afhankelijke factoren.

Figuur 2. Dwarsdoorsnede kabel

De media hebben in dit tijdperk een ontzettend grote impact, via internet en televisie zijn we razendsnel op de hoogte van alles wat er in de wereld gebeurt, en volgens de media gebeurt er een hoop! Door deze ontwikkelingen lijkt het alsof wat er aan de andere kant van de wereld gebeurd ons ook kan overkomen. Op de gebeurtenissen die we in de media zien hebben we geen invloed, maar deze hebben wel invloed op de veiligheidsbeleving.

Door op een slimme manier positieve zaken te belichten via internet of via de media kun je dit fenomeen juist in je voordeel gebruiken. Als er in de media of op internet gesproken wordt over veiligheidssuccessen zal dit ook een positief effect hebben.

2.1 Veiligheidsmodel

In het onderzoek is gebruik gemaakt van het IAA-model. Dit model is op de PDCA-Cyclis gebaseerd en doorloopt een aantal stappen: Informatie - Analyse - Actie. Allereerst is er informatie gezocht over het probleem, het vooronderzoek bestaat uit voorgaande onderzoeken en deskresearch. Daarna wordt een analyse uitgevoerd op de informatie, als er na de analyse blijkt dat er nog niet voldoende informatie verzameld is, moet er worden teruggegaan naar stap 1. Is er voldoende informatie aanwezig en is de analyse voltooid, wordt er verder gegaan met Actie. Tijdens deze stap worden de adviezen voor de gemeente opgesteld.

Ter ondersteuning van het IAA-model is de Tafel van 12 ontwikkeld. De Tafel van 12 bestaat uit twaalf factoren die betrekking hebben op de veiligheidsbeleving. Deze factoren sluiten aan bij de onderwerpen die in dit en in voorgaande onderzoeken onderzocht zijn namelijk sociale cohesie, veiligheidsgevoel en fysieke voorzieningen.

De Tafel van 12 is verder een praktische tool om de juiste informatie te achterhalen. In de onderstaande tabel zijn de aanknopingspunten van de Tafel van 12 vermeld. Aan de hand van deze aanknopingspunten zijn vragen uit de enquête en/of interviews gebaseerd en is er gericht deskresearch uitgevoerd.

Aanknopingspunten	
Aanpakken onveiligheid	<ul style="list-style-type: none"> • In hoeverre is er sprake van signaalcriminaliteit en -overlast? • Ervaren de bewoners de omgeving als verloederd? • In hoeverre spelen schurende leefstijlen en/of wederzijdse onbekendheid een rol? • (Hoe) wordt over de veiligheid gesproken? Door betrokkenen zelf of door relevante anderen?
Versterken veiligheid	<ul style="list-style-type: none"> • In hoeverre voelen mensen zich sociaal verbonden en is sprake van collectieve zelfredzaamheid? • Hebben mensen het gevoel invloed te kunnen uitoefenen op de zaken die zij (anders) potentieel bedreigend achten. Voelen mensen perspectief? • Is de inrichting van de gebouwde omgeving overzichtelijk, beheersbaar, attractief? • Is in de omgeving voldoende vertrouwenwekkend toezicht aanwezig?
Publiek leiderschap	<ul style="list-style-type: none"> • Ervaren betrokken burgers de aanpak van onveiligheid als geloofwaardig en effectief? • Speelt nazorg na schokkende incidenten (op persoonlijk-buurt-stedelijk niveau) in deze setting een rol? • Ervaren burgers de (vertegenwoordigers van) relevante instituties als responsief? Ervaren zij een passende vorm van leiderschap? • Hoe communiceren de relevante instituties over de veiligheid. Communiceren zij daarbij veiligheid of onveiligheid? Welk frame is leidend?

(Smeets & CCV, De maatwerkmethode, 2013)

2.1.1 Relevantie van het model

De Tafel van 12 is ontwikkeld door Marnix Eysink Smeets¹ en is in 2013 verder doorontwikkeld door het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV). Deze ontwikkeling is speciaal doorgevoerd voor de aanvulling van het CCV-webdossier Veiligheidsbeleving.

In het rapport 'Overlastbeleving begrijpen en aanpakken' wordt er gekeken welke zaken invloed hebben op de overlastbeleving van mensen. Dit rapport is op verzoek van het CCV en het Ministerie van Veiligheid en Justitie (VenJ) opgesteld door Andersson Elffers Felix² (AEF). (Felix, 2012)

2.2 Toepassing

Het onderzoek is op het volledige theoretisch kader, welke is toegevoegd als bijlage 6, gebaseerd. De vragen voor de interviews en ook de vragen voor de enquête zijn op basis van dit theoretisch kader geformuleerd. De hoofdonderwerpen zijn onder andere; fysieke voorzieningen, veiligheidsgevoel en sociale cohesie. Deze zijn het meest van belang binnen veiligheidsbeleving en dus in dit onderzoek. Factoren zoals slachtofferervaring en overlast kunnen onder het veiligheidsgevoel worden gebracht.

De aanbevelingen worden vooral gericht op de factoren die wel beïnvloedbaar zijn, of waar we input op kunnen geven. Door het straatbeeld aan te passen veranderen we in feite niets aan de veiligheid, maar toch kan het een positief effect hebben op het veiligheidsgevoel van bewoners.

¹ Marnix Eysink Smeets is een lector Publiek Vertrouwen in Veiligheid aan Hogeschool InHolland. Daarnaast is hij de voorzitter van de Landelijke Expertisegroep Veiligheidsbeleving, een netwerkorganisatie (stichting) die zich richt op innovatief onderzoek en advies op het gebied van veiligheidsbeleving.

² Andersson Elffers Felix is een adviesbureau voor maatschappelijke vraagstukken.

3. Onderzoeksresultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de enquête en interviews behandeld. De enquête en interviews zijn tot stand gekomen door het opstellen van een theoretisch kader, deze is in bijlage 6 te vinden en in het vorige hoofdstuk kort besproken. De vragen zijn zo gesteld dat ze binnen het kader antwoord geven op relevante onderwerpen. De gehele procesbeschrijving van de enquête is toegevoegd als bijlage 3.

3.1 Resultaten enquête

400 respondenten hebben de enquête over de veiligheidsbeleving in Geenhoven ingevuld. Met dit aantal respondenten is een betrouwbaarheid van 97 procent behaald; benodigd voor 97 procent zijn 373 respondenten.

De gegevens uit de enquête zijn ingevoerd in Google Forms en daarna verwerkt met het statistische programma SPSS en het handboek (Grotenhuis & Matthijssen, 2016). Aan het onderzoek hebben 218 mannen en 182 vrouwen deelgenomen, respectievelijk 54,5 procent en 45,5 procent. De meeste deelnemers bevinden zich in de leeftijdscategorie 45-64 jaar en 65+. Dit zijn ook meteen de grootste leeftijdscategorieën binnen Geenhoven.

3.1.1 Sociale cohesie

Als inleiding op de enquête wordt er als eerst gevraagd naar de mening over de sociale cohesie, dit op basis van een schaal van 1 tot 5. Een overgroot gedeelte van in totaal 216 respondenten geeft aan dat de sociale cohesie goed is, een cijfer van 4 of 5. Daarnaast zijn er slechts 42 respondenten die de sociale cohesie met een 1 of 2 op 5 beoordelen.

“Mensen zouden socialer naar vluchtelingen moeten zijn.” - Inwonster van Geenhoven

Met de vraag: "Welke van de onderstaande antwoorden hebben invloed op uw contact met andere buurtbewoners?" willen we achterhalen wat de achterliggende reden is dat mensen geen (goed) contact hebben met andere buurtbewoners. Als eerste reden komt verschil in levensstijl naar voren, daarna andere interesses.

“Gezamenlijke activiteiten kunnen onderlinge betrokkenheid vergroten, maar door het grote verschil in leeftijd, zal dat moeilijk zijn. Leeftijdsgenoten kunnen, naar gelang de behoefte bestaat, met elkaar contact opnemen. 't Bloemencorso geeft wel binding, kienavonden minder.”

- Inwoner (85) van Geenhoven

3.1.2 Fysieke kwaliteit

Het tweede onderwerp in de enquête is de fysieke kwaliteit van Geenhoven, dit ook op basis van een schaal van 1 tot 5. Hier is te zien dat het grootste deel van de bewoners de omgeving goed beoordeeld, met een 4 of 5. Dit is 54,3 procent, 217 respondenten in totaal. 114 respondenten geven de omgeving een 3, dit is 28,5 procent. 17,3 procent beoordeelt de omgeving als slecht.

“De bewoners verplichten hun tuinmuren of schuttingen behoorlijk te onderhouden. Bij sommige is het pure achterbuurt toestand.” - Inwoner (80) van Geenhoven

Verder wordt er getoetst of er overlast is van de bedrijven die in Geenhoven gevestigd zijn. 228 respondenten geven aan geen last te ondervinden van de bedrijven in Geenhoven, maar daarentegen zeggen 142 respondenten dat ze verkeershinder ervaren door de bedrijven die gevestigd zijn in Geenhoven. Dit kan zijn door fout parkeren of dat er te hard gereden wordt. Bij 8,5 procent van de respondenten is er ook geluidsoverlast ervaren.

3.1.3 Veiligheidsgevoel

Het derde deel van de enquête gaat specifiek in op het veiligheidsgevoel van de bewoners. De eerste vraag "Voelt u zich in Geenhoven wel eens onveilig?" wordt getoetst door een schaal van 1 tot 10.

Voelt u zich in Geenhoven wel eens onveilig? (400 responses)

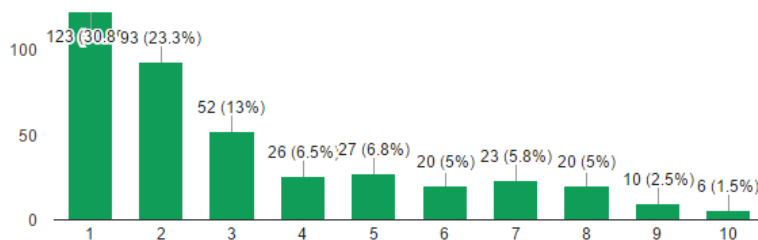

Diagram 1. Onveiligheidsgevoel

respondenten zich (bijna) nooit onveilig voelt. Toch voelt meer dan een kwart, 106 respondenten, zich regelmatig onveilig, gekeken vanaf het cijfer 5 tot 10.

Waarbij een 1 (bijna) nooit onveilig is, en een 10 dagelijks onveilig. In de nevenstaande grafiek zijn de verhoudingen weergegeven.

Zo is te zien dat de grootste groep

“Ik voel me lekker en veilig in Geenhoven.” - Inwoner van Geenhoven

Na de vraag over het veiligheidsgevoel is er gevraagd naar specifieke onderwerpen die van invloed zijn op de veiligheidsbeleving. Als grootste factor voor onveiligheid komt naar voren verkeershinder, hard rijden of fout parkeren. 214 respondenten (53,5 procent) geven aan dat dit van invloed is op de veiligheidsbeleving. Daarna komen vernielingen op de tweede plaats, inbraken/overvallen op de derde plaats en onbekende personen in de buurt op de vierde plaats. Met respectievelijk 14 procent, 13,5 procent en 13,3 procent. Er zijn 106 respondenten, die geen van de onderwerpen hebben aangemerkt als van invloed.

“Ik voel me in deze buurt nooit onveilig.” - Inwoner van Geenhoven

Kort of langdurig effect

Om na te gaan of de specifieke onderwerpen invloed hebben op de korte of lange termijn, is er nogmaals gevraagd om naar dezelfde specifieke onderwerpen te kijken, maar nu of deze een permanente invloed hebben op de veiligheidsbeleving. Nu zijn er 156 respondenten, die geen enkel onderwerp als van invloed hebben aangemerkt. Echter blijft verkeershinder nog steeds als koploper met 172 respondenten, wat goed is voor 43 procent. Op de tweede plaats in deze rij staan inbraken/overvallen met 9 procent, daarna gevolgd door overlast door andere bewoners, 8,3 procent en als vierde dronkenschap of drugsoverlast met 8 procent.

Er is hier dus een verschuiving te zien. De eerste twee onderwerpen hebben invloed op de korte en lange termijn. Als conclusie kan dus worden getrokken dat de verkeerssituatie in Geenhoven als grootste factor op de veiligheidsbeleving drukt. Daarna zijn inbraken/overvallen de grootste factor voor onveiligheid.

3.1.4 Verbeteringen

Als voorlaatste onderwerp "Hoe kan het beter?" wordt er gezocht naar wie belangrijk zijn voor de bewoners en of bijvoorbeeld de politie goed zichtbaar is, of dat de gemeente de juiste beslissingen neemt op veiligheid gebied. Als eerste kijken we naar zelf ondernomen acties van de bewoners. 180 Respondenten geven aan dat ze veilige sloten met een keurmerk, of ander extra hang- of sluitwerk hebben gemonteerd, 52 respondenten hebben zelfs een alarmsysteem geïnstalleerd. 76 Respondenten zitten in een buurt WhatsApp groep.

Bij de vraag "Vindt u dat de politie voldoende aanwezig is in Geenhoven?" komt naar voren dat 59,5 procent van de respondenten de politie niet voldoende aanwezig vindt. Dit kan echter op verschillende manieren werken op de veiligheidsbeleving. Zo kunnen mensen het positief ervaren dat ze de politie niet zien, omdat er dan wellicht niets aan de hand is. Toch vindt een groot deel van de respondenten dat ze de politie vrijwel nooit in Geenhoven zien.

“ Wat wij ook als zeer onveilig ervaren is het uitrijden van de Willibrorduslaan op de Waalreseweg. Door een hoge heg is daar pas (te) laat zicht op het fietspad en de weg. Daardoor komt het voor dat je bij het wegrijden pas (te) laat een fietser/voetganger of auto ziet. Oplossing: Spiegel plaatsen om verkeer van links aan te zien komen. ” - Inwoner van Geenhoven

In een interview met Klaartje van Daal, van Woningbelang, is echter naar voren gekomen dat in 2015 een grote politie inzet in Geenhoven ook voor onrust heeft gezorgd. Nadat er meerdere klachten over een housewarming waren binnen gekomen bij de politie is men met meerdere eenheden ter plaatse gegaan. Deze housewarming vond plaats bij een pas in de wijk geplaatst gezin woonwagewoners. Deze inzet van de politie leidde echter tot een onveiligheidsgevoel bij de overige bewoners, omdat deze het gevoel kregen dat er het een en ander mis was bij deze bewoners. Dat is dus de keerzijde van veel politie in de wijk.

Als laatste vraag op het gebied van oplossingen wordt er gevraagd naar eventuele hulp bij het opstarten van activiteiten of maatregelen in Geenhoven, hier wordt met 35,3 procent de gemeente als belangrijkste partner genoemd, daarna met 34 procent de politie. 31 Procent van de respondenten heeft hier niet van toepassing ingevuld.

3.1.5 Achtergrond informatie

Als laatst is er gevraagd naar achtergrond informatie om de juiste kruisverbanden te kunnen leggen in het statistische programma SPSS. Zo is er gevraagd naar het soort woning en gezinssamenstelling waarin geleefd wordt, de leeftijd en het geslacht van de respondenten.

In de nevenstaande diagram te zien dat er een representatieve afspiegeling van het aantal huurders en koopwoningen aan de enquête heeft deelgenomen. 58,8 procent koopwoningen en 41,3 procent huurwoningen..

In wat voor woning woont u? (400 responses)

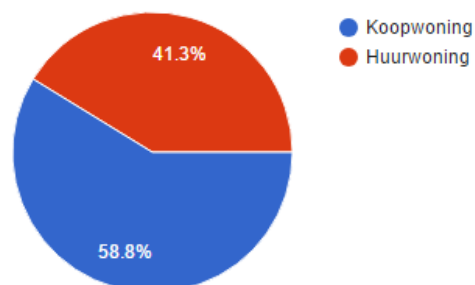

Diagram 2. Afspiegeling koop- of huurwoning

3.2 Resultaten interviews

De interviews zijn gehouden met verschillende partners van de gemeente. In bijlage 5, actorenveld analyse, is te lezen hoe aan deze partners is gekomen. De partners die zijn geïnterviewd zijn de wijkcommissie (Winie Ten Boer en Wendy van Daal), wijkcoördinator (Petra van Beckhoven) en Woningbelang (Klaartje van Daal). Van de politie zijn alleen cijfers beschikbaar gesteld.

De wijkcommissie is actief in de wijk maar heeft geen eigen gebouw, maar maakt gebruik van een ruimte in het pand van het Rode Kruis aan de Gelukken. Deze ruimte wordt op verschillende tijdstippen gebruikt door de wijkcommissie voor verschillende bijeenkomsten en activiteiten.

Als wijkcoördinator is Petra verantwoordelijk voor een goed functionerende wijkvertegenwoordiging en begeleiden, coachen, sturen en zorgen voor continuïteit. De speerpunten van de wijkorganen moeten de beleidslijnen van de gemeente volgen. Zij is in dienst van de gemeente Valkenswaard.

Woningbelang is een grote woningcorporatie in Valkenswaard, ze hebben sociale huurwoningen in alle wijken van Valkenswaard. Naast het verhuren van huidige bebouwing zorgen ze ook voor nieuwbouwprojecten als in de vorm van een aantal flatgebouwen, deze zijn vooral gericht op oudere bewoners. Woningbelang is voor de gemeente een belangrijke partner, ook op gebied van veiligheid.

Bij het benaderen van de politie voor een interview is het vrij lastig gebleken om een afspraak te kunnen maken, dit omdat vooraf alles heel specifiek moest zijn maar dit niet de insteek van het interview was. In overleg met de gemeente is daarom gekozen om echter alleen politiecijfers te gebruiken in het onderzoek om via deze weg iets over de objectieve veiligheid te kunnen zeggen. De cijfers die zijn gebruikt zijn algemene cijfers van de gemeente Valkenswaard en zijn niet wijk specifiek. De cijfers tonen echter wel een stijging of daling aan binnen de gehele gemeente, welke ook van invloed is op de veiligheidsbeleving in de eigen buurt. De vergelijking in cijfers gebeurt met de gegevens van de jaren 2015 en 2016.

3.2.1 Sociale Cohesie

De wijkcommissie heeft een vaste "groep" bewoners die met grote regelmaat naar de activiteiten komt. Zo is er een groep minder validen of verstandelijk beperkte bewoners, die naar een knutselactiviteit komt. Daarnaast is er ook een vaste groep oudere bewoners die regelmatig naar de koffieochtenden en avonden komen. Er wordt aangegeven dat het moeilijk is nieuwe bewoners te benaderen met de vraag of zij ook interesse hebben in activiteiten of bijeenkomsten.

Er worden regelmatig ook andere activiteiten georganiseerd zoals de bijeenkomst "Kennen en gekend worden". Deze bijeenkomst trekt vaak wel nieuwe bewoners. Bij deze bijeenkomst gaat het om bewoners onderling kennis met elkaar te laten maken. Daarnaast er is nog een speciaal podium gecreëerd om talenten van bewoners te laten zien aan anderen, "Accent op ieders talent".

“Wijkcommissie doet heel goed zijn best.” - Inwonster van Geenhoven

De sociale cohesie is volgens Petra van Beckhoven in sommige delen van Geenhoven heel goed, in andere delen wat minder. Zo is de sociale cohesie in de Gelukken, waar de wijkcommissie ook zit, een stuk beter dan in andere delen. De Gelukken wordt omschreven als een volksbuurt waar mensen elkaar goed kennen.

Toch zijn er wel problemen die vooral de wijkcoördinator goed in beeld heeft, maar die niet in de enquête naar voren zijn gekomen. Zo is er schuldenproblematiek, veel mensen zonder werk en alle problemen die hier uit voortkomen en zijn er veel eenzame bewoners in Geenhoven. Het grootste deel van de bewoners in Geenhoven zijn wat ouder en veel mensen zijn alleenstaand. In bijlage 1 vindt u deze getallen terug bij de wijkbeschrijving van Geenhoven.

3.2.2 Fysieke voorzieningen

In het verleden was Woningbelang voor de gemeente ook een belangrijke partner op het gebied van leefbaarheid en fysieke voorzieningen. Maar er is bij de gemeente besloten, dat Woningbelang niet meer mag investeren in de openbare ruimte, behalve in de eigendommen van Woningbelang. Wat er wel geïnvesteerd mag worden is door de gemeente vastgesteld en van dit budget moet meer betaald worden dan alleen leefbaarheid.

In het onderzoek wat Woningbelang in 2016 heeft gedaan, dat 74 procent van de ondervraagden in Geenhoven de wijkcommissie niet kent en zeker 95 procent van de huurders zou anderen aanraden, om in Geenhoven te gaan wonen. (Woningbelang, 2016)

3.2.3 Veiligheidsgevoel

Winie en Wendy geven aan dat er regelmatig overlast gemeld wordt bij de Jumbo aan de Willibrorduslaan. Dit kan zijn omdat medewerkers nog blijven hangen na het werk en hier overlast veroorzaken aan omwonenden. Naast de Jumbo zijn er enkele andere winkels gevestigd waar tot voor kort ook een Action bij hoorde. De Action is pas geleden verhuisd naar het centrum van Valkenswaard waardoor een groot pand nu leeg staat. Dit lege pand ziet er voor de bewoners niet mooi uit en geeft een onveilig gevoel, terwijl de keerzijde is, dat door de verdwijning van de Action er minder verkeer door de Willibrorduslaan komt en er daardoor ook minder "vreemden" in de wijk komen.

In 2015 zijn, zoals eerder aangegeven, woonwagenbewoners verplaatst van woonwagenstandplaatsen naar een huisvesting bij Woningbelang. Na meerdere meldingen van overlast en een groot politieoptreden, is er besloten dat in wijken waar al enkele herplaatste gezinnen wonen, geen nieuwe herplaatsingen meer gerealiseerd gaan worden vanuit het woonwagenkamp. Dit is een maatregel, die getroffen is door de gemeente om overlast en samenscholing van deze bewoners te beperken.

“Helaas voor ons, komen de meeste klachten van huurders, omdat zij iemand hebben om naartoe te gaan om hun problemen op te lossen.” - Klaartje van Daal, Woningbelang

Bij het vergelijken van de politiecijfers is te constateren dat high impact crimes zoals diefstal, inbraak, geweld, mishandeling of bedreiging flink zijn afgenomen. Daarentegen is het aantal incidenten betreffende jeugd gestegen, van 67 incidenten in 2015 naar 108 overlast incidenten in 2016. Er is te zien dat in de gehele linie de cijfers positiever zijn dan in 2015, alleen op de punten van jeugd en drugs/drank overlast is er een stijging. Zo zijn er 77 meldingen van drugs/drank overlast in 2016 geweest terwijl dit in 2015 nog 61 incidenten waren. Ook het totale cijfer van overlast in openbare ruimte is flink gestegen van 217 naar 271. (Gemeente Valkenswaard, 2017)

3.2.4 Samenwerking tussen partners

De wijkcommissie heeft naar eigen zeggen maar beperkt contact met partners of met de gemeente, hun contactpersoon is de wijkcoördinator Petra. De wijkcommissie heeft ook weinig inbreng in zaken die Geenhoven aangaan, alles moet via de wijkcoördinator verlopen.

De wijkcommissie heeft wel een aantal punten waar ze vindt dat de partners hun aandacht op moeten focussen; zo vindt men dat Woningbelang meer aandacht moet hebben voor het groen dat onder hun beheer valt, waaronder de tuinen van de huurders. En ook de gemeente moet meer aandacht hebben voor het groen in de wijk. Omdat er vooral oudere bewoners in Geenhoven wonen kan het als onprettig ervaren worden als er groen wordt weggehaald door de gemeente en er meer bebouwing komt.

Petra van Beckhoven staat in directe verbinding met de wijkcommissie, de samenwerking is goed maar toch fragiel omdat de wijkcommissie bestaat uit twee dames die alles in de wijk doen, iets wat Petra als kwetsbaar omschrijft. Met een grotere commissie en een betere continuïteit zou er wellicht ook een grotere groep bewoners in Geenhoven bereikt kunnen worden.

Woningbelang werkt nauw samen met een groot aantal partners, ze is verantwoordelijk voor 45 procent van de woningen in Geenhoven. Ze heeft te maken met een veelzijdige groep bewoners. Woningbelang werkt onder andere samen met de gemeente, politie, maatschappelijk werk, jongerenwerk en de GGZE³. Behalve de gemeente en politie zijn de partners regionaal.

Om bewoners goed te kunnen helpen en problemen op te kunnen lossen moeten ze dus gebruik maken van de expertise van de partners, samen optrekken is hierbij de kracht. Eén partij alleen staat niet sterk, met samenwerken kunnen er wel doelen bereikt worden samen met goede communicatie.

3.2.5 Verbeteringen

Petra van Beckhoven denkt dat de bewoners de veiligheidsbeleving en problemen absoluut niet zelf kunnen oplossen; er is hulp nodig van de partners en gemeente om de knelpunten aan te pakken. Petra zegt zelf dat de maatschappelijke partners de wijk erg goed kennen.

3.3 Kruisverbanden

Om de hoofdvraag nog beter te kunnen beantwoorden, kunnen de gegevens uit de enquête via kruistabellen worden geanalyseerd. Kruistabellen (verbanden) zijn tabellen waarin SPSS⁴ twee of meer variabelen tegenover elkaar afzet. In een kruistabel kan een grote hoeveelheid data of bepaalde toetsen of analyses die toegepast worden op meerdere variabelen, overzichtelijk worden weergegeven (Grotenhuis & Matthijssen, 2016). De resultaten van de kruistabellen tonen relaties aan tussen twee of meerdere variabelen. Een aantal van deze tabellen zijn toegevoegd in bijlage 7. Naast het leggen van verbanden in SPSS is ook gekeken of er consistentie is tussen de uitslagen van de enquêtes en de interviews met belangrijke partners.

Om aan te kunnen tonen of het gevoel van (on)veiligheid te maken heeft met de leeftijdsfase waarin de bewoners zich bevinden is er een kruistabel gemaakt om dit te onderzoeken. Volgens het CBS zouden jongeren en ouderen zich vaker onveilig voelen, bij ouderen zou dit vooral 's avonds zijn en bij jongeren als ze alleen thuis zijn. Uit de analyse komt juist naar voren dat de meeste ouderen in Geenhoven zich bijna nooit onveilig voelen (Centraal Bureau voor de Statistiek).

³ GGZE: Geestelijke Gezondheidszorg Eindhoven en de Kempen

⁴ Er is gebruik gemaakt van IBM SPSS Statistics 24.

Daarnaast kan ook van invloed zijn dat bewoners alleenstaand zijn of dat ze samen wonen of eventueel met kinderen wonen. Volgens het CBS zouden mensen uit een eenoudergezin of alleenstaanden zich vaker onveilig voelen. De bewoners zonder kinderen voelen zich volgens de analyse vaker onveilig, maar bewoners, die samenwonen, voelen zich vaker onveilig dan alleenstaanden. (Centraal Bureau voor de Statistiek)

Een analyse naar het verschil van de veiligheidsbeleving tussen mannen en vrouwen levert niets op. Er zijn meer mannen die de enquête hebben ingevuld dus is over het algemeen ook te zien dat de mannen overal hoger scoren, alleen het onveiligheidscijfer 10 wordt vaker ingevuld door vrouwen dan mannen.

Op bladzijde 49 vindt u twee diagrammen die weergeven welke factoren of onderwerpen van veiligheidsbeleving het meest van toepassing zijn bij de verschillende leeftijdscategorieën. Het meest van invloed is verkeersveiligheid, dit is het meest van invloed onder alle leeftijden.

Voor de leeftijdscategorie 65+ (in het diagram categorie 4) is te zien dat deze bij de meeste factoren een meerderheid hebben, het is ook de grootste en meest vertegenwoordigde leeftijdscategorie. Maar als je de factoren vergelijkt met diagram 5, die de permanente factoren weergeeft, is te zien dat deze leeftijdscategorie juist niet meer de meest vertegenwoordigde is bij de meeste factoren maar nu juist de leeftijdscategorie 45 tot 64 jaar (in het diagram categorie 3).

Diagram 5 is zo opgesteld, dat het gemakkelijk te bepalen is welke factoren de meeste urgentie hebben voor oplossingen en maatregelen. Diagram 4 laat juist duidelijk zien welke leeftijdsgebonden maatregelen getroffen moeten worden bij de verschillende factoren.

3.3.1 Interviews versus enquête

Uit het interview met Klaartje van Daal van Woningbelang, komt naar voren dat men geen geld meer mag besteden aan leefbaarheid, aan de openbare ruimte. Dit is ook terug te zien in de enquête. Er komt regelmatig naar voren dat (voor)tuinen, of openbaar groen, of dat van Woningbelang, er niet mooi bij liggen of verloederd ogen. Ook Winie en Wendy uit de wijkcommissie zien dit als aandachtspunt voor Woningbelang.

Uit het interview met Winie en Wendy blijkt verder, dat er rond de Jumbo op de Willibrorduslaan erg veel verkeershinder is, waaronder door parkeren. Dit komt nadrukkelijk naar voren in de enquête. Met het verhuizen van de Action is er een groot deel van het verkeersprobleem ook verdwenen, maar toch trekken de andere winkels ook nog veel publiek waardoor een groot aantal auto's moet parkeren en rond blijft rijden. De Jumbo brengt daarentegen natuurlijk ook veel goede dingen met zich mee, net zoals de andere winkels die hier gevestigd zijn. Een supermarkt vlakbij is altijd fijn, maar een supermarkt brengt nu eenmaal verkeer met zich mee.

Uit een analyse blijkt, dat bewoners met een koopwoning vaker aangeven zich regelmatig onveilig te voelen. Klaartje van Daal gaf in haar interview ook aan dat mensen met een huurwoning bij Woningbelang kunnen aankloppen met problemen, terwijl bewoners met een koopwoning problemen zelf op moeten lossen. Het diagram (diagram 6) toegevoegd op pagina 50, kan dit ondersteunen. In dit diagram is te zien, dat mensen met een koopwoning zich vaker onveilig voelen dan mensen met een huurwoning. Belangrijk is wel, dat er meer respondenten zijn met een koopwoning dan met een huurwoning.

4. Conclusies

De volgende conclusies zijn getrokken uit de gedane deskresearch en fieldresearch die de hoofd- en deelvragen beantwoorden. De hoofdvraag is in de conclusies opgedeeld in twee vragen.

4.1 Deelvragen

4.1.1 Hoe gaat de gemeente nu om met veiligheidsbeleving?

De gemeente heeft in 2014 een actieplan opgesteld voor de periode 2015 tot 2018 op het gebied van veiligheid. Dit is de Nota Veiligheid, in deze nota staan alle maatregelen en actiepunten betreffende de verschillende wijken en gebieden.

Fysieke omgeving

In Geenhoven is er aandacht voor de fysieke omgeving, zo worden graffiti, zwerfvuil, vernielingen en andere tekenen van verloedering bestreden door middel van structurele actiedagen 'toezicht op honden'. Deze actiedagen zijn speciaal gericht op hondenpoep. Daarnaast richten ze zich erg op het onderhoud van het gemeentelijk groen en het uitvoeren van de wijkplannen.

Objectieve veiligheid

De gemeente wil criminaliteit omlaag brengen, in harde cijfers. De aanpak hiervan is vooral gericht op sociale cohesie, dit door middel van burgerparticipatie. De gemeente wil daarnaast ook de bewoners stimuleren de woningen beter te beveiligen.

Subjectieve veiligheid

Om de subjectieve veiligheid, het veiligheidsgevoel, omhoog te brengen wil de gemeente Valkenswaard in de media vooral veiligheidssuccessen naar voren gaan brengen, om het gevoel dat er daadwerkelijk iets aan de veiligheid gedaan wordt terug te brengen. Daarnaast wil de gemeente beter en meer communiceren over veiligheidsitems.

Sociale cohesie

De gemeente wil op het gebied van sociale cohesie gebruik maken van partners om de samenhang te stimuleren. Zo worden een aantal partners ingezet zoals; Coördinatiepunt Buurtbemiddeling, Breed Signaleringssteam, politie voor nazorg ex-gedetineerden, Woningbelang en de wijkcommissie.

4.1.2 Welke aandachtspunten zien de belangrijke veiligheidspartners?

In interviews met de wijkcommissie en Woningbelang kwam naar voren dat er in 2015 verschillende gezinnen zijn geplaatst in woningen van Woningbelang. Deze gezinnen zijn herplaatst vanuit verschillende woonwagenvakken in Valkenswaard. In 2012 heeft de gemeente Valkenswaard al besloten twee locaties te sluiten, Boomvalk en Molensteen (H&G, 2012). Deze twee locaties zijn zo snel mogelijk gesloten en de gezinnen herplaatst. Er is op dit moment nog maar één woonwagenlocatie in Valkenswaard. De andere locaties zijn allen gesloten en de gezinnen die hier woonachtig waren zijn herplaatst.

Samenwerken en goede communicatie is volgens Klaartje van Daal (Woningbelang) de kracht om dingen van de grond te krijgen en stappen te kunnen zetten binnen Geenhoven en Valkenswaard. Zo heeft de wijkcommissie alleen met de wijkcoördinator contact terwijl de commissie ook van belang kan zijn voor andere partners. Ook de wijkcoördinator Petra ziet dat samenwerken van uiterst belang is om de wijk zo goed mogelijk te kunnen begeleiden bij het invoeren van eventuele maatregelen en oplossen van problemen die in de wijk spelen.

Op basis van de objectieve veiligheid is het aantal incidenten in geheel Valkenswaard op de meeste punten gedaald. Er zijn op het moment van schrijven helaas geen specifieke wijk politie cijfers beschikbaar waardoor geen duidende conclusies uit de cijfers getrokken kunnen worden.

Uit deze cijfers blijkt wel dat de high impact crime afneemt in de gehele gemeente. De cijfers van jeugd en drank/drugs gerelateerde overlast laten echter een stijgende lijn zien. Ook in de enquête komt naar voren dat er regelmatig drank of drugs overlast is en in kleine mate overlast veroorzaakt door jeugd.

4.1.3 Wat zijn volgens de bewoners de aandachtspunten?

Verkeerssituatie

Uit de enquête komt naar voren dat de verkeerssituatie het meeste drukt op de veiligheidsbeleving. Meer dan de helft van de respondenten (53,5 procent) heeft ingevuld dat of te hard rijden of parkeerproblemen van invloed zijn. Van deze 53,5 procent zegt zelfs 43 procent dat de verkeerssituatie een permanente invloed heeft op de veiligheidsbeleving. De straten die vaker worden genoemd in de enquête zijn onder andere:

- Geenhovensedreef en parallelweg, snelheid en drukte
- Haagstraat, parkeerproblemen en hoge snelheid
- Eindhovenseweg (N69), veel (vracht)verkeer en hoge snelheid
- Willibrorduslaan, parkeerproblemen bij de Jumbo
- Hertog Ottolaan, eenrichtingsverkeer wordt genegeerd
- Beemdweg, parkeerproblemen
- Haagstraat tot Kempische baan, slecht wegdek
- Zandstraat, hoge snelheid
- Valkeniersstraat is een drukke straat geworden door herinrichting Eindhovenseweg (N69)

“Creëer een woonwijk! Nu loopt er een 'snelweg' door onze wijk. Waardoor kinderen niet veilig buiten kunnen spelen.” - Inwoner van Geenhoven

De Eindhovenseweg (N69) wordt met grote regelmaat als grootste knelpunt aangeduid, dit komt overeen met de huidige werkzaamheden die momenteel bij het kruispunt van de Europalaan en Eindhovenseweg bezig zijn.

“Sinds ik op de Eindhovenseweg woon ben ik continu verkouden en heb altijd neusspray nodig. De arts denkt dat dit door het fijnstof en uitlaatgassen komt van de (vracht)auto's. Mijn vriend heeft dit ook.” - Inwoonster uit Geenhoven

Daarnaast is het op de Willibrorduslaan in de directe omgeving van de Jumbo druk waardoor parkeerproblemen ontstaan. Aan beide zijden van het complex waar de Jumbo is gevestigd zijn extra parkeerplaatsen, deze worden niet gevonden of niet gebruikt door een groot aantal mensen.

Sociale cohesie

De sociale cohesie wordt over het algemeen goed beoordeeld, meer dan 50 procent van de respondenten beoordelen de sociale cohesie met een goed of zeer goed. Het leeftijdsverschil binnen Geenhoven is vaak wel groot, dat ouderen geen aansluiting vinden bij jongere gezinnen en andersom ook. Het grote percentage oudere bewoners kan onderling wel goed contact leggen, men komt graag bij elkaar bij verschillende momenten die worden georganiseerd door de wijkcommissie, maar deze activiteiten trekken (bijna) geen nieuwe bewoners aan.

Wat vindt u van de sociale betrokkenheid tussen buurtbewoners van Geenhoven?

(400 responses)

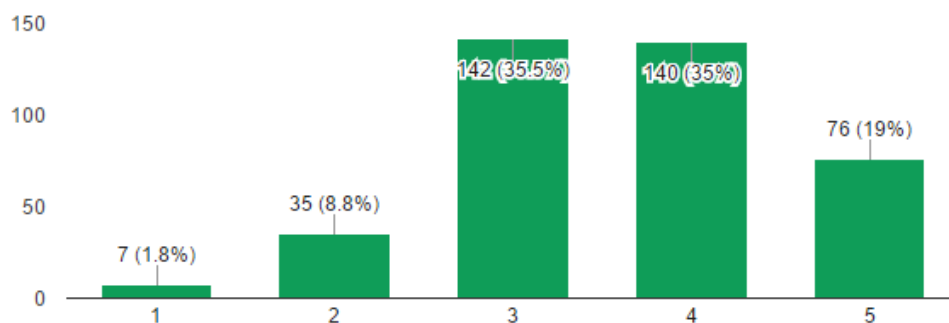

Diagram 3. Sociale betrokkenheid in een Likert-schaal.

Uit het interview met de wijkcommissie blijkt ook dat het vaak dezelfde bewoners zijn die naar de bijeenkomsten en activiteiten komen, maar dat er geen nieuwe gezichten komen.

“Maar ik ben graag op mezelf.” - Inwonster (74) van Geenhoven

Overlast

In 2015 zijn er diverse gezinnen binnen de wijk Geenhoven geplaatst, in de nabije omgeving van elkaar. Wat tot onvrede heeft geleid van andere directe bewoners. Deze herplaatsing heeft in 2015 ook gezorgd voor een grote politie inzet bij een housewarming van een van deze gezinnen. Hier is door de politie met een groot aantal eenheden ingegrepen. Dit komt naar voren uit de interviews.

In de enquête geven enkele bewoners aan soms last te ondervinden van deze gezinnen. Er zijn echter al maatregelen getroffen vanuit de gemeente in samenwerking met Woningbelang. Zo worden er geen herplaatsingen vanuit woonwagencentrales meer gedaan in Geenhoven. Er is dus een halt toegeroepen op nog meer van deze bewoners binnen Geenhoven, om nog meer overlast te voorkomen. Ook Woningbelang beaamt dat er sinds 2015 minder meldingen van overlast over deze gezinnen zijn binnen gekomen. Er kan dus gesteld worden dat de overlast afgenomen is sinds 2015.

Fysieke voorzieningen

Meer dan de helft van de respondenten beoordeeld de fysieke voorzieningen in Geenhoven als goed of zeer goed. Aan de andere kant geven ook veel bewoners aan dat er niet veel voorzieningen zijn waar kinderen terecht kunnen om te spelen en dat er voor jongeren geen speciale plek is waar zij terecht kunnen.

Verbeteringen

De bewoners zien zelf ook een aantal oplossingen op een aantal gebieden. Op sociaal gebied zouden bewoners bijvoorbeeld meer met de straat willen ondernemen, zoals een straatfeest of straatbarbecue. Maar ook straatgebonden WhatsApp groepen worden geopperd als verbetering voor de veiligheid. Deze ideeën kunnen niet alleen voor een enkele straat worden georganiseerd maar ook voor een gehele buurt. Sommige andere bewoners vinden het jammer dat er geen buurthuis meer is, waar bewoners van alle leeftijden naartoe kunnen.

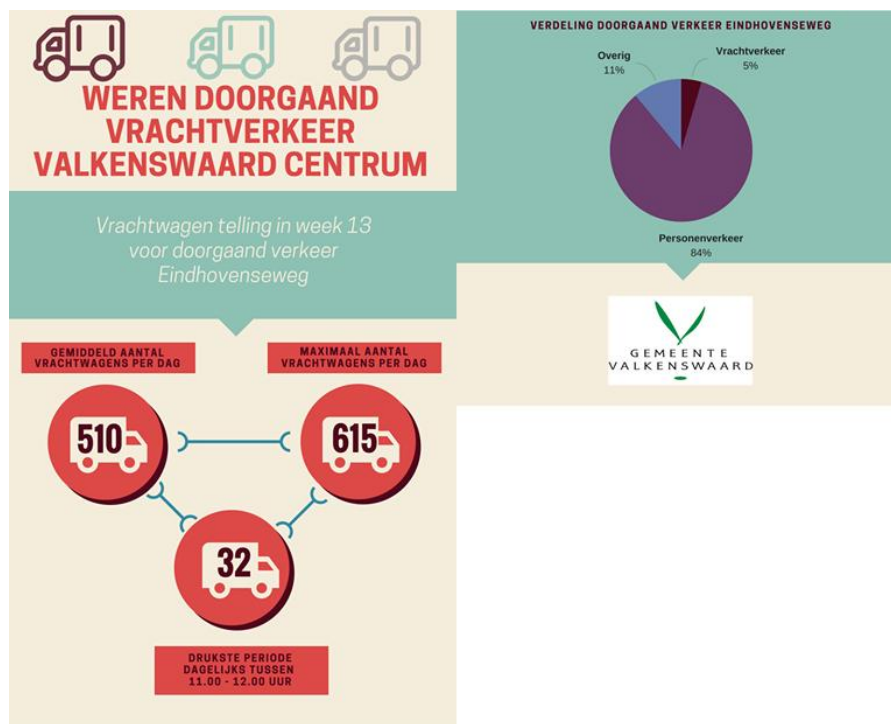
Op het gebied van fysieke voorzieningen wordt er vooral gedacht aan meer snelheidsremmende maatregelen en meer controle op parkeren en hondenpoep. Een aantal bewoners pleiten ook voor meer speelplekken of voetbalveldjes voor kinderen of jongeren. Tot slot doen ook veel bewoners een oproep om de straten en trottoirs op te frissen zodat vooral de trottoirs weer netjes recht liggen.

Op het gebied van veiligheid zelf vragen de bewoners vooral om meer toezicht door de wijkagent of Boa's. Daarnaast is buurtpreventie, dit kan in de vorm van een WhatsApp groep zijn, ook een veelgevraagde oplossing. Verkeersveiligheid staat met stip bovenaan en om de veiligheid te bevorderen wordt er aangegeven flitspalen neer te zetten of drempels te plaatsen.

4.1.4 Wat kan er integraal ondernomen worden om de veiligheidsbeleving te verbeteren?

Deze deelvraag wordt beantwoord in hoofdstuk 5, de aanbevelingen. De aanbevelingen vloeien voort uit het onderzoek en de conclusies, vandaar dat er hier nog geen aanbevelingen aangehaald kunnen worden.

Een van de acties die de gemeente wel al ondernomen heeft, is het tellen en registreren van vrachtverkeer op het kruispunt van de Eindhovenseweg (N69) en Europalaan. De gemeente heeft hier de logistieke bedrijven geteld en geregistreerd. Daarna zijn deze aangeschreven over de nieuwe rijroutes voor vrachtverkeer. Dit zal een positief effect hebben op de bewoners aan de

Eindhovenseweg, omdat het vrachtverkeer verzocht is via de Europalaan te rijden. Deze acties zijn ook via de gemeentelijke Facebook pagina gecommuniceerd. (Gemeente Valkenswaard, 2017)

Figuur 3. Verkeerstelling Europalaan - Eindhovenseweg

4.2 Hoofdvraag

4.2.1 Wat is de oorzaak voor de daling van de veiligheidsbeleving in de wijk Geenhoven Verkeersveiligheid

De oorzaak voor de daling van de veiligheidsbeleving is niet door één onafhankelijk feit tot stand gekomen. Deze heeft meerdere oorzaken. De hoofdoorzaak, die momenteel een grote rol speelt, is dat Geenhoven tussen een aantal grote wegen ligt, één van deze wegen loopt ook door Geenhoven en snijdt als het ware een stuk van Geenhoven af. Sinds begin 2016 is de gemeente gestart met het herinrichten van de Europalaan om het centrum van Valkenswaard te ontlasten van het drukke verkeer wat door de stad gaat. Deze herinrichting heeft ook betrekking op de Eindhovenseweg (N69) die door Geenhoven loopt (Gemeente Valkenswaard, 2016). Daarnaast is de Europalaan een van de wegen die de grens aanduidt van Geenhoven.

De werkzaamheden vanaf eind 2016 en het begin van 2017 hebben een grote impact op de veiligheidsbeleving. Alhoewel de Eindhovenseweg vanaf het kruispunt met de Europalaan is afgesloten, rijdt hier nu veel werkverkeer. Eind februari, begin maart is een deel van de verkeershinder opgelost door het vrijgeven van de nieuwe rijstroken die het nieuwe kruispunt met de Europalaan en Eindhovenseweg vormen. Dit nieuwe kruispunt moet er voor zorgen dat de grootste drukte de Europalaan op rijdt, maar er kan gewoon verkeer via de Eindhovenseweg richting het centrum rijden.

Toch heeft tijdens het onderzoek de afsluiting van de Eindhovenseweg een grote invloed gehad. Sluipverkeer ontstond dwars door Geenhoven heen om het kruispunt van de Eindhovenseweg te vermijden. Dit sluipverkeer is met de opening van de Eindhovenseweg zeer waarschijnlijk verdwenen maar kan wel een indruk hebben achtergelaten.

Niet alleen de verkeersveiligheid op de Eindhovenseweg (N69) is een pijnpunt, maar ook op andere plaatsen in Geenhoven wensen de bewoners dat er meer snelheidscontrole is of dat er meer snelheidsremmende maatregelen worden genomen.

Criminaliteit

In iedere wijk of buurt, waar geleefd wordt, vinden helaas wel eens inbraken of diefstallen plaats, Geenhoven is wat dit betreft geen uitzondering. Door de afwezigheid van specifieke op wijkniveau gesplitste politiecijfers is het moeilijk te zeggen of Geenhoven het ten opzichte van andere wijken beter doet of juist niet. Echter kan een oplossing voor criminaliteit ook liggen bij sociale cohesie.

Herplaatsing woonwagenbewoners.

Wat mogelijk ook een van deze oorzaken kan zijn, is de herplaatsing van woonwagenbewoners in woningen van Woningbelang. Dit wordt door de partners als belangrijk punt aangedragen maar door de bewoners van Geenhoven zelf wordt er maar door een enkeling over gesproken. Deze woonwagenbewoners zijn herplaatst in verband met de sluiting van enkele woonwagen standplaatsen. Deze herplaatsing is in 2012 al van start gegaan.

4.2.2 Welke integrale oplossingen kunnen binnen Geenhoven ondernomen worden om binnen 2 á 3 jaar een positieve verandering teweeg te brengen?

De aanbevelingen staan beschreven in het volgende hoofdstuk, hoofdstuk 5 aanbevelingen.

5. Aanbevelingen

De volgende aanbevelingen zijn tot stand gekomen op basis van de conclusies getrokken uit het onderzoek. Een goede samenwerking tussen de partners, gemeente en bewoners van Geenhoven zal bijdragen aan het succes van deze aanbevelingen.

5.1 Sociale cohesie

Om de samenhang en sociale cohesie in Geenhoven een nog betere stimulans te geven zijn er enkele aanbevelingen gedaan. De aanbevelingen zijn gericht op een samenwerking tussen de gemeente en de wijkcommissie.

- ✓ In Geenhoven is een groot percentage van de bewoners al wat ouder, dit heeft ook betrekking op de sociale cohesie. De aansluiting met jongere bewoners in de straat of wijk kan hierdoor ontbreken. Toch kunnen kleine gezamenlijke activiteiten dit oplossen. Zo kunnen er op straat of in de buurt barbecues in de zomer worden georganiseerd of straatfeesten.
- ✓ Om de sociale cohesie en veiligheid in de buurt te vergroten kan er gebruik worden gemaakt van WhatsApp groepen, sommige bewoners in Geenhoven hebben al contact met hun directe burens via een dergelijke WhatsApp groep. Deze groep kan dienen om elkaar te waarschuwen voor verdachte of gevaarlijke situaties. Of om elkaar te helpen indien nodig. Natuurlijk zijn er ook veel oudere bewoners zonder een moderne telefoon met een WhatsApp functie.
- ✓ Activiteiten in Geenhoven ook via de gemeente Facebook communiceren, zodat er een groter bereik is voor de wijkcommissie. Bijvoorbeeld door een Facebook bericht van de wijkcommissie delen als gemeente Valkenswaard.
- ✓ Momenteel wordt er goed op toegezien welke gezinnen waar een herplaatsing krijgen; in wijken of buurten waar al enkele herplaatste gezinnen wonen die van een woonwagencamp af komen, geen nieuwe soortgelijke gezinnen meer plaatsen. Dit gebeurt in samenwerking met Woningbelang.

5.2 Veiligheidsbeleving

Om de algemene veiligheidsbeleving en beoordeling in Geenhoven weer een positieve stimulans te geven zijn er enkele aanbevelingen gedaan. De aanbevelingen zijn gericht op een samenwerking tussen verschillende partners en de bewoners van Geenhoven.

5.2.1 Verkeersveiligheid

- ✓ In de straten waar de bewoners veel last hebben van een hoge snelheid van voertuigen metingen verrichten van de snelheid en het aantal voertuigen dat door deze straten rijdt. Op basis van deze resultaten, snelheidsremmende maatregelen treffen, in de vorm van drempels of regelmatige snelheidscontroles. Zie paragraaf 4.1.3 voor de belangrijkste straten.
Voor de straten die langs de grens van Geenhoven lopen, dit zijn vooral doorgaande wegen, is een snelheidscontrole een prima snelheidsverlagende maatregel. Voor de andere straten die in Geenhoven zelf is het aan te raden eerst een meting uit te voeren en aan de hand van deze meting de juiste maatregel te kiezen.
- ✓ Bij het winkelcentrum aan de Willibrorduslaan betere verwijzing naar van de parkeerplaatsen aan de zijkant van het winkelgebied. Dit in samenwerking met de winkels gevestigd in het pand.
- ✓ Vrachtverkeer dat richting het centrum wil rijden via de Europalaan sturen om zo de Eindhovenseweg te ontlasten. De nieuwe indeling van dit kruispunt is hier al meer dan geschikt voor.

5.2.2 Politie

- ✓ Uit de enquête komt naar voren dat er weinig politie in Geenhoven te zien is. Een politiebeambte op de fiets die een korte ronde maakt door de wijk, kan op het gebied van veiligheidsgevoel en preventie een groot verschil maken. Een kort gesprek met bewoners van Geenhoven kan ook weer inzichten opleveren voor de politie van wat er in de wijk speelt.
- ✓ Toezicht op parkeren, snelheid en handhaven eenrichtingswegen in Geenhoven.
- ✓ In samenwerking met de gemeente snelheidscontroles uitvoeren op drukke wegen rondom Geenhoven.

5.3 Fysieke voorzieningen

Om de veiligheidsbeleving een positieve stimulans te geven vanuit de leefruimte zijn er enkele aanbevelingen gedaan. Deze aanbevelingen zijn vooral gericht op een samenwerking op het gebied van leefbaarheid en fysieke voorzieningen.

- ✓ Bij het onderhoud van groen en tuinen partner Woningbelang betrekken, zij zijn immers goed voor 45 procent van de bewoners binnen Geenhoven. Samen met Woningbelang kan men een flinke slag slaan om de wijk een facelift te geven waar dit nodig is.
- ✓ Bewoners informeren over veranderingen in de fysieke omgeving, zoals bij het weghalen van groenstroken of nieuwbouwprojecten. Maar ook informeren in verband met verbouwingen aan wegen/kruispunten.
- ✓ Meer kleine speeltuintjes creëren waar jongere kinderen veilig kunnen spelen. Een voetbalveld of hangplek voor jongeren creëren zoals deze ook nabij zwembad De Wedert zijn gerealiseerd.
- ✓ Trottoirs en bestrating die niet veilig te gebruiken zijn opnieuw leggen zodat de veiligheid van oudere bewoners niet meer in het geding komt. De herbestrating van 'de Gelukken' is hier een goed voorbeeld van.

Nawoord

Het begin van het afstudeerproces was erg onduidelijk en gehaast; om in het lopende schooljaar te kunnen afstuderen werd ik plotseling ook belast met het zoeken naar een afstudeeropdracht en het afstudeervoorstel. Dit kwam bovenop de belasting van het actuele blok dat ik in die tijd nog bestudeerde. Het bracht ook veel verwarring dat er maar één afstudeermoment is in schooljaar 2016-2017, wat iedere student natuurlijk graag wil halen.

Het begin van het afstudeerproces is erg lastig en onoverzichtelijk geweest, niet wetende waar te beginnen. Door de geweldige begeleiding vanuit de gemeente Valkenswaard en Avans, ben ik hier goed doorheen gekomen. Het afstudeerproces is een eindproduct van wat ik in 3,5 jaar in de schoolbanken heb opgestoken. Tijdens het afstuderen heb ik gemerkt dat ik er ontzettend veel aan heb gehad.

Na een moeizame start heb ik toch een compleet onderzoek kunnen afronden binnen de deadline die er voor stond. Hier ben ik natuurlijk trots op maar ik zie ook, dat er een aantal dingen anders had kunnen zijn. Daarentegen is er altijd ruimte voor verbetering en nieuwe inzichten, dit heb ik dan ook zeker ervaren tijdens het afstudeerproces.

“Education is the passport to the future, for tomorrow belongs to the people who prepare for it today.” - Malcolm X

Bibliografie

Baarda, B., Bakker, E., Fischer, T., Julsing, M., Peters, V., Velden, T. v., et al. (2013). Wat zijn kwalitatieve interviews en hoe gebruik je ze. In B. Baarda, E. Bakker, T. Fischer, M. Julsing, V. Peters, T. v. Velden, et al., *Basisboek Kwalitatief Onderzoek* (pp. 145-172). Groningen/Houten: Noordhoff Uitgevers.

Blokland, T. (2009). *Oog voor elkaar: veiligheidsbeleving en sociale controle in de grote stad*. Amsterdam: Amsterdam University Press.

Boers, J., Steden, R. v., & Boutellier, H. (2008). Het effect van positieve en negatieve factoren op veiligheidsbeleving. *Tijdschrift voor Veiligheid*, 1-47.

Boonstra, W. (2012, augustus 17). Een kwestie van overlast. *Binnenlands bestuur*.

CBS. (2015). *Uitgaven aan veiligheidszorg*. Opgeroepen op januari 18, 2017, van Centraal Bureau voor de Statistiek: <http://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/methodenonderzoeksomschrijvingen/aanvullende%20onderzoeksbeschrijvingen/uitgaven-aan-veiligheidszorg/>

Centraal Bureau voor de Statistiek. *Criminaliteit en (on)veiligheid*. Centraal Bureau voor de Statistiek.

Collins, R., & Makowsky, M. (2005). *The Discovery of Society*. Boston: McGraw Hill.

Effers, & Jong, d. (2004, oktober 1). *Nee, ik voel me nooit onveilig*. Opgeroepen op januari 18, 2017, van Raad voor Volksgezondheid en Samenleving: <http://www.raadrvs.nl/publicaties/item/nee-ik-voel-me-nooit-onveilig>

Felix, A. E. (2012). *Overlastbeleving begrijpen en aanpakken*. Den Haag: Ministerie van Veiligheid en Justitie.

Gemeente Valkenswaard. (2017). *Evaluatieverslag actieprogramma Integraal Veiligheidsbeleid 2016*. Valkenswaard: Gemeente Valkenswaard.

Gemeente Valkenswaard. (2017, april 14). *Gemeente Valkenswaard*. Opgeroepen op april 18, 2017, van Facebook: https://www.facebook.com/GemeenteValkenswaard/?hc_ref=PAGES_TIMELINE&fref=nf

Gemeente Valkenswaard. (2016). *Herinrichting Europalaan*. Opgeroepen op maart 7, 2017, van Gemeente Valkenswaard: http://www.valkenswaard.nl/bereikbaar- Valkenswaard/herinrichting-europalaan_41449/

Gemeente Valkenswaard. (2015). *Nota Veiligheid 2015-2018*. Valkenswaard.

Gesthuizen, M., & Veldheer, V. (2009). Sociale samenhang in de wijk. *Centraal en Cultureel Planbureau*.

Grotenhuis, M. t., & Matthijssen, A. (2016). *Basiscursus SPSS*. Assen: Koninklijke van Gorcum.

H&G, F. (2012). *Motie Overdracht woonwagencaties*. Valkenswaard: Gemeente Valkenswaard.

Hart, J. d., Knol, F., Waal, C. M.-d., & Roes, T. (2002). *Zekere banden. Sociale cohesie, leefbaarheid en veiligheid*. Den Haag: SGP.

Herrewegen, E. v. (2011). *Help! De burgers voelen zich onveilig! Constructies en bronnen van veiligheidsbeleving bij burgers*. Antwerpen, België: Maklu-uitgevers.

Hoevels, R. (2014, maart 5). *Leefbaarheid en Gezin*. Opgeroepen op januari 18, 2017, van CDA: <http://www.cda.nl/limburg/voerendaal/actueel/nieuws/leefbaarheid-en-gezin/>

I&O Research. (2016, juni). *Veiligheidsmonitor Valkenswaard 2015. Wijk Geenhoven - Veiligheidsmonitor Valkenswaard 2015* .

Josca Boers, R. v. (2008). *Het effect van positieve en negatieve factoren op veiligheidsbeleving*. Tijdschrift voor Veiligheid.

Meij, S. d. (2010, september 13). *Subjectieve en objectieve veiligheid: een overbrugbare kloof?* Opgeroepen op januari 18, 2017, van Erasmus University Thesis Repository: <http://thesis.eur.nl/pub/8006/>

Mind Tools. (sd). *Mintzberg's organizational configurations*. Opgeroepen op december 12, 2016, van Mindtools: https://www.mindtools.com/pages/article/newSTR_54.htm

Politieacademie. (2014). *Thesaurus*. Opgeroepen op januari 18, 2017, van Politieacademie: <http://thesaurus.politieacademie.nl/Thesaurus/Term/1099>

Smeets, M. E., & CCV, h. (2013). *De maatwerkmethode*. Opgeroepen op januari 25, 2017, van Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid: <https://hetccv.nl/onderwerpen/veiligheidsbeleving/wat-is-het-probleem/bepaalde-wijken-en-buurtten/de-maatwerkmethode/>

Smeets, M. E., & CCV, h. (2013). *Informatie & Analyse*. Opgeroepen op februari 7, 2017, van centrum voor criminaliteitspreventie en veiligheid: <https://hetccv.nl/onderwerpen/veiligheidsbeleving/informatie-analyse/>

Steekproefcalculator. (2013). Opgeroepen op januari 16, 2017, van Steekproefcalculator: <http://www.steekproefcalculator.com/steekproefcalculator.htm>

Stol, W. (2016). *Basisboek integrale veiligheid*. Amsterdam: Boom Lemma Uitgevers.

Van Dale. (1997). *Leefbaarheid*. Utrecht: VBK uitgevers.

Veenhoven, R. (2000). *Leefbaarheid, betekenissen en meetmethoden*. Rotterdam: Erasmus Universiteit Rotterdam.

Weijers, S. (2016, februari 17). *Sociale cohesie*. Opgeroepen op januari 18, 2017, van Ensie: <http://www.ensie.nl/sander-weijers/sociale-cohesie>

Wijkcommissie Geenhoven. (2013). *Wijkplan Geenhoven 2014-2018*. Valkenswaard.

Woningbelang. (2016). *Woonbelevingsonderzoek 2016*. Valkenswaard: Woningelang.

Bijlage 1. Beschrijving Geenhoven

Valkenswaard, een gemeente onder Eindhoven en in de buurt van de Belgische grens. De gemeente telt ongeveer 30.000 inwoners. Een gemeentelijke organisatie wordt groter naarmate er meer inwoners in de gemeente zijn. Grotere steden zoals Eindhoven of 's-Hertogenbosch hebben vanzelfsprekend ook een grotere gemeentelijke organisatie. Bij de gemeente Valkenswaard werken ongeveer 250 medewerkers.

Een gemeentelijke organisatie kent geen marktwerking. Er zijn enkel gemeentelijke producten en diensten zoals de uitgifte van rijbewijzen, paspoorten of het sluiten van huwelijken. Valkenswaard is daarnaast een vestigingsplaats voor mensen die in Eindhoven of België werken. Op een paar kilometer ligt de Belgische grens. Eindhoven ligt ook vlakbij, de regio Brainport ligt om de hoek net zoals de Philips High Tech Campus. Hierdoor zal Valkenswaard in de toekomst ook aantrekkelijk blijven als gemeente voor forenzen.

Geenhoven

De wijk Geenhoven is het gebied in het noorden van Valkenswaard tussen de Eindhovenseweg, Europalaan, Valkenierstraat, Carolusdreef, Waalreseweg, Nieuwe Waalreseweg en de Geenhovensedreef. De oorsprong van dit deel van Valkenswaard is gelegen in de straten rond de Eindhovenseweg en Waalreseweg. Dit is in de omgeving van die straten duidelijk zichtbaar aan de organische structuren en de vele lintbebouwing. Door de weinig planmatige bouw is er een grote variatie in bebouwingssoorten, -typen en bouw tijden en sluiten straten vaak niet haaks op elkaar aan. Kavels zijn niet standaard rechthoekig, de tuinen zijn soms bijzonder diep. De straatprofielen bevatten weinig groen, de groene sfeer moet hier duidelijk komen van de privé tuinen.

De latere uitbreidingen, richting noordwest, dateren vanaf het eind van de jaren veertig en zijn duidelijk meer planmatig. Ook is hier meer openbaar groen aanwezig. Er is hier een aantal duidelijk herkenbare stedenbouwkundige eenheden aan te wijzen. In het meest noordelijke deel van de wijk, in het bosgebied aan de Geenhovensedreef en Eindhovenseweg, ligt een cluster van houten woningen in een rustige groene setting.

Figuur 4: Kaart Geenhoven

De aan de andere zijde van de Geenhovensedreef gelegen 'Hertogen'-buurt bestaat hoofdzakelijk uit kleine compacte blokverkavelingen met rijwoningen. Aan de rand van deze buurt, bij de Kempische Baan, is een groot aantal seniorenwoningen gelegen in een bijzondere verkaveling. Een deel van deze woningen is recent vervangen door grondgebonden en gestapelde seniorenwoningen die meer voldoen aan de eisen van deze tijd.

De buurt Gelukken wordt gekenmerkt door een aantal bijzondere woningtypen. Grotendeels is de buurt bebouwd met brede en ondiepe woningen die met de voorzijden tegenover de achterzijden van anderen zijn gelegen.

In de omgeving van de Willibrorduslaan bepalen de brede groenstroken, de hogere grondgebonden woningen en de winkels en kleine horeca met daarboven appartementen het beeld. Op enkele plekken zijn mogelijkheden aan te wijzen voor inbreiding, bijvoorbeeld op plekken waar bedrijven uit de woonkern kunnen worden verplaatst naar een nieuwe locatie aan de rand van de kern of waar schoollocaties vrijkomen door de uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan.

Geenhoven telt ongeveer 1782 adressen, waarvan de woningcorporatie Woningbelang, gevestigd in Valkenswaard, er 597 in bezit heeft voor sociale huur. De wijk oogt groen en is ruim opgezet door de indeling van de woningen en brede straten met bomen. De meeste huizen in Geenhoven hebben ook een voortuin.

Samenstelling

Uit een interview met Wendy van Daal en Winie Ten Boer van de wijkcommissie blijkt dat een groot gedeelte van de wijk bestaat uit de leeftijdscategorie 65+ wat Geenhoven een van de sterkst vergrijsde wijken maakt van Valkenswaard. Zeker 25% van de bevolking bestaat uit deze leeftijdscategorie.

	0-14 jr	15-24 jr	25-44 jr	45-64 jr	65+
Geenhoven (2006)	14%	9%	26%	28%	23%
Geenhoven (2012)	14%	9%	24%	29%	25%

Tabel 1: Leeftijdsopbouw wijk Geenhoven (Wijkcommissie Geenhoven, 2013)

	0-14 jr	15-24 jr	25-44 jr	45-64 jr	65+
Valkenswaard (2006)	17%	10%	26%	30%	17%
Valkenswaard (2012)	15%	11%	23%	31%	21%

Tabel 2: Leeftijdsopbouw gemeente Valkenswaard (Wijkcommissie Geenhoven, 2013)

In de twee bovenstaande tabellen kunnen de cijfers van Geenhoven vergeleken met de cijfers van de gehele gemeente. Zo is te zien dat in 2006 en 2012 de bewoners tot 24 jaar en van 45 tot 64 in Geenhoven onder het gemeentelijk gemiddelde lagen. De groep 65+ is juist veel hoger dan het gemeentelijk gemiddelde.

Ook in de cijfers over huishoudengrootte is te zien dat er veel alleenstaanden in Geenhoven wonen. Zo is duidelijk te zien dat Geenhoven 10% meer eenpersoons huishoudens kent en aanzienlijk minder gezinnen met kinderen.

	1-phh	Zonder kinderen	Met kinderen	Gem. hh-grootte
Geenhoven	42%	32%	26%	2,0
Valkenswaard	32%	35%	33%	2,2

Tabel 3: Huishoudensamenstelling per 1-12-2012 (Wijkcommissie Geenhoven, 2013)

Bijlage 2. Operationele definities

Wanneer er begrippen worden gebruikt in een onderzoek, moeten deze meetbaar gemaakt worden. Dit gebeurt aan de hand van operationaliseren. Tijdens het onderzoek wordt er gekeken hoe bepaalde begrippen scoren binnen de wijk Geenhoven. De onderstaande begrippen zijn uitgewerkt tot een meetbare en sluitende definitie. Bij ieder begrip is eerst in literatuur gezocht naar definities, de leidende definitie is echter de definitie van de gemeente Valkenswaard zoals zij die in de Nota Veiligheid 2015-2018 hanteert.

Sociale cohesie

"Sociale cohesie duidt op de samenhang in een maatschappij. Door sociologen wordt sociale cohesie ook wel omschreven als 'kleefkracht'. Met onderzoek naar sociale ongelijkheid en identiteit is de vraag hoe samenlevingen bij elkaar blijven een van de kernvragen in de sociologie." (Hart, Knol, Waal, & Roes, 2002) (Collins & Makowsky, 2005)

"Sociale cohesie is de term die wordt gebruikt om de samenhang in een samenleving aan te duiden. Met sociale cohesie kan men aangeven op welke manier mensen uit verschillende groepen uit de samenleving met elkaar omgaan, bijvoorbeeld rijken en armen." (Weijers, 2016)

De gemeente Valkenswaard hanteert de volgende definitie maar spreekt over "sociale kwaliteit". "De sociale kwaliteit van een buurt, wijk, kern heeft betrekking op de 'intermenselijke relaties' in een buurt: tussen bewoners en eventueel andere aanwezige personen. Belangrijke aspecten van de sociale kwaliteit zijn betrokkenheid van bewoners bij de buurt, de kwaliteit van sociale netwerken, de mate van informele sociale controle, e.d. De sociale kwaliteit kan onder druk komen te staan door verschijnselen als woonoverlast, burengerucht, multiprobleemgezinnen/-huishoudens, overlast gerelateerd aan illegale bewoning, drank- en drugsoverlast, overlast van prostitutie en overlast van zwervers." (Gemeente Valkenswaard, 2015)

Overlast

"Verzamelaar voor omstandigheden binnen de maatschappij als hinderlijk worden ervaren". (Politieacademie, 2014)

Onder overlast zijn verschillende dimensies te plaatsen zoals, sociale problemen, buurtoverlast, drugsoverlast, geluidsoverlast, stankoverlast, verkeersoverlast en woonoverlast.

De definitie van overlast is volgens geluidsexpert Van Laarhoven: 'overschrijding van het klimaat dat je verwacht van een bepaald gebied'. (Boonstra, 2012) Daarnaast zegt Van Laarhoven dat overlast ook vooral een subjectief begrip is.

We kunnen stellen dat overlast vele verschillende vormen kan hebben, van zwerfvuil tot asociale burens of buurtbewoners. Overlast is de mate waarin onvrede is over de verwachte en gewenste situatie in de leefomgeving. Het betreft situaties die een negatieve invloed hebben op de gemoedstoestand van de bewoners.

Subjectieve veiligheid

Subjectieve veiligheid gaat over de mate "waarin iemand zich in zijn woon- en leefsituatie door misdrijven, overtredingen en ernstige overlast bedreigd voelt" (Effers & Jong, 2004)

Subjectieve veiligheid staat voor de beleving van veiligheid, ook wel het veiligheidsgevoel genoemd. De beleving die bewoners van de veiligheid in een bepaalde wijk, buurt of gemeente hebben bepalen de subjectieve veiligheid van het gebied. (Meij, 2010)

Veiligheid gemeten aan de hand van gevoelens van mensen. (Stol, 2016)

De gemeente hanteert de volgende omschrijving van subjectieve veiligheid.

"Hier gaat het om het 'veiligheidsgevoel' van bewoners (hoe vaak voelt men zich onveilig, in hoeverre mijdt men bepaalde plekken in de gemeente e.d.) en om het veiligheidsgevoel van bewoners op bepaalde plekken binnen de gemeente (station, winkelgebied, uitgaansgebied e.d.)." (Gemeente Valkenswaard, 2015)

Er is duidelijk te zien dat er wordt gekeken naar het gevoel van bewoners, in de woonomgeving en op andere plekken binnen de gemeente. In het kader van dit onderzoek wordt er vooral onderzocht hoe veilig de bewoners zich in hun directe woonomgeving voelen.

Objectieve veiligheid

Objectieve veiligheid gaat om de feitelijke aan- of afwezigheid van een bedreiging. (CBS, 2015)

Veiligheid gemeten aan de hand van uiterlijk waarneembare verschijnselen. (Stol, 2016)

De gemeente hanteert de volgende omschrijving van objectieve veiligheid.

"Bij dit thema gaat om de diverse, veelvoorkomende vormen van criminaliteit in de buurt, wijk, gemeente. Soorten criminaliteit die in elk geval bepalend zijn en uitgewerkt dienen te worden in de analyse, zijn woninginbraak, overvallen, voertuigcriminaliteit en geweld (waaronder huiselijk geweld). Van belang is de (eventuele) relatie met minder zichtbare vormen van criminaliteit (georganiseerde misdaad)." (Gemeente Valkenswaard, 2015)

Er is te zien dat er geen harde definitie is gevormd maar wordt uitgelegd wat onder objectieve veiligheid beschreven dient te worden. Dit zijn allen in cijfers meetbare (criminele) activiteiten en er is dus vast te stellen dat objectieve veiligheid gemeten kan worden aan waarneembare verschijnselen.

Leefbaarheid

Met het begrip leefbaarheid wordt aangegeven hoe aantrekkelijk en/of geschikt een gebied of gemeenschap is om er te wonen of te werken. Het is een typisch containerbegrip, een verzamelwoord voor kwaliteitskenmerken van een woonomgeving. (Hoevels, 2014)

In de Van Dale staat leefbaarheid beschreven als: geschikt om erin of ermee te kunnen leven (Van Dale, 1997)

Het Sociaal en Cultureel planbureau omschrijft het begrip als: het samenspel tussen fysieke kwaliteit, sociale kwaliteit, sociale kenmerken en veiligheid van de omgeving. (Gesthuizen & Veldheer, 2009)

Volgens Veenhoven kan leefbaarheid echter pas achteraf worden gemeten uit het levensresultaat. (Veenhoven, 2000)

De mate waarin hun directe sociale omgeving mensen in staat stelt om te voorzien in hun levensbehoeften, waaronder veiligheid. (Stol, 2016)

We kunnen dus stellen dat *leefbaarheid* uit gaat van de aantrekkelijkheid en/of geschiktheid van een gebied of gemeenschap om er te wonen. Het is afhankelijk van sociale cohesie en fysieke kwaliteit. De mate waarin de bewoners van een gebied positief of negatief worden beïnvloed door de sociale en fysieke kwaliteit van de omgeving.

Fysieke kwaliteit

De gemeente gebruikt het begrip fysieke kwaliteit als aanduiding voor fysieke voorzieningen die in de wijk aanwezig zijn.

"De fysieke kwaliteit van een buurt, wijk, kern heeft betrekking op fysieke kenmerken van de woonomgeving: in het bijzonder de inrichting, het onderhoud en beheer van de openbare ruimte. Het gaat bij dit thema over de vraag: hoe staat de openbare ruimte erbij? Hoe prettig is het wonen in de buurt gegeven die fysieke kwaliteit? Aspecten zijn dan onderhoud van groen, aanpak zwerfvuil, verlichting van achterpaden e.d.. Inbreuk op de fysieke kwaliteit maken onder meer vernielingen, graffiti, zwerfvuil en andere tekenen van verloedering." (Gemeente Valkenswaard, 2015)

Bijlage 3. Procesbeschrijving enquête

De enquête is niet onder de aandacht gebracht via social media of een persbericht, dit is bewust gedaan zodat alleen de bewoners van Geenhoven de enquête zouden invullen naar aanleiding van de ontvangen brief met papieren enquête. In deze brief wordt aangehaald dat uit de veiligheidsmonitor 2015 blijkt dat mensen zich minder veilig voelen in Geenhoven. De enquête is via een link op de gemeente website in te vullen en men kan een papieren enquête terug sturen naar de gemeente via een retourenvelop. De enquête is toegevoegd als bijlage 5.

Om het proces van dataverzameling te versnellen is er gekozen voor een korte looptijd, namelijk twee weken en de twee manieren van invullen. De papieren versie konden de bewoners ook bij de wijkcommissie inleveren of terugsturen naar de gemeente. Het proces van dataverzameling heeft twee en een halve week in beslag genomen en heeft de benodigde steekproef gehaald met 400 ingevulde enquêtes. Dit betekent dat 22 procent van alle huishoudens in Geenhoven de enquête hebben ingevuld en de betrouwbaarheid meer dan 95 procent bedraagt.

De enquête is tot stand gekomen in overleg met de gemeente. Daarom is rekening gehouden met het vorige onderzoek en de wensen van de gemeente. Het afnemen van de enquête is afhankelijk geweest van spontane respons. Door deze steekproefmethode kan het zijn dat de verkregen gegevens wat betreft representativiteit niet geheel 100 procent zijn, maar wel het doel van de gemeente dienen. Aan het onderzoek hebben 400 huishoudens deelgenomen, waaronder 235 met een eigen koopwoning, en 165 met een huurwoning, respectievelijk 58,8 procent en 41,3 procent. Dit betekend een minimale afwijking van nog geen 4 procent met de werkelijke koop/huur verdeling. Doordat het percentage koopwoningen in werkelijkheid ook hoger uitvalt dan het percentage huurwoningen, geven deze cijfers toch een bruikbare indicatie voor het onderzoek. Hierdoor heeft deze minimale afwijking geen consequenties voor de conclusies en aanbevelingen. Er is bewust gekozen om de hoofdbewoners van de adressen aan te schrijven in plaats van een steekproef in de gehele populatie, dit omdat de leeftijdsgroep 0-14 jaar geen eigen beeld heeft over de veiligheid, terwijl hun ouders hier juist wel een beeld over kunnen vormen. In de enquête wordt ook gevraagd hoe het huishouden eruit ziet, zodat er kruisverbanden gemaakt kunnen worden hoe iedere groep huishoudens tegen de veiligheid in Geenhoven aan kijkt.

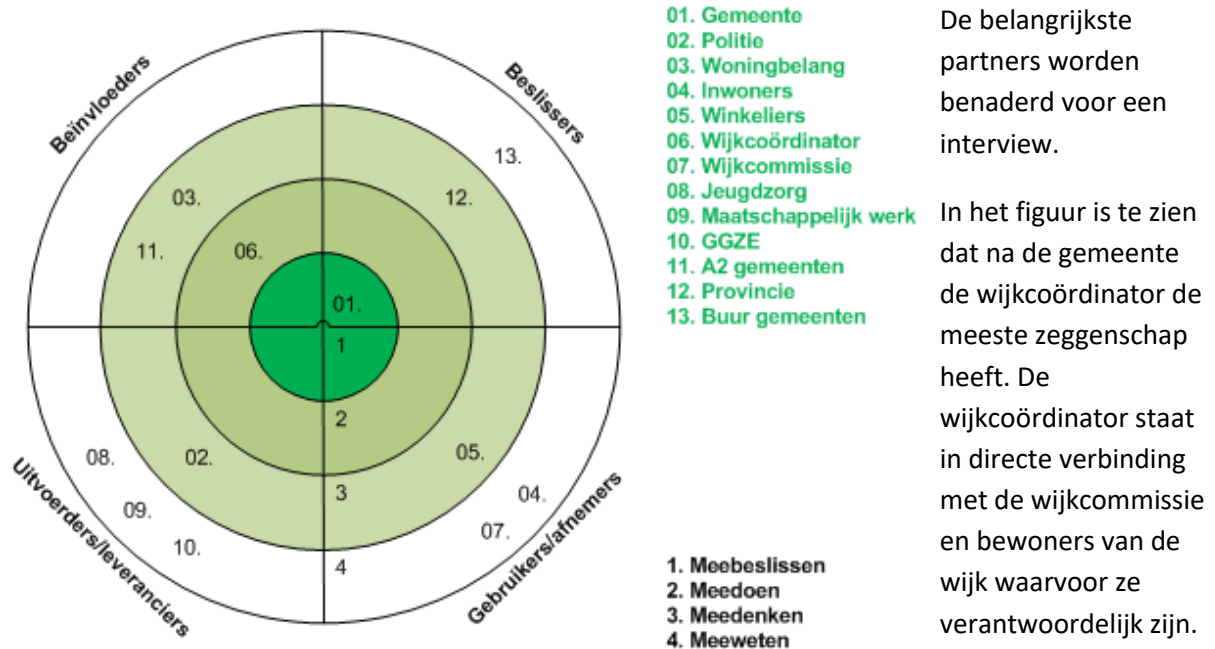
Validiteit en betrouwbaarheid

Er is gestreefd naar het behalen van de vastgestelde steekproefgrootte, zodat er een juiste afspiegeling van de onderzoekspopulatie ontstaat, wat weer resulteert in een representatieve uitslag en betrouwbaarheid. De enquête is enkel onder de bewoners van Geenhoven onder de aandacht gebracht zodat bewoners van andere wijken geen mening over de veiligheid van Geenhoven zouden geven. Voor aanvang van de enquête hebben de respondenten duidelijke instructies gekregen, zodat zij de juiste handvatten hadden om de vragenlijst in te vullen. Het systeem dat de enquête online ondersteunt, verplicht om antwoorden in te vullen. Zodat belangrijke gegevens niet overgeslagen kunnen worden. Zo wordt voorkomen dat er onvolledige enquêtes worden afgerond.

Bijlage 4. Actorenveld analyse

Om de juiste informatie te krijgen bij de juiste partners is er een actorenveld analyse opgesteld, soms ook wel een stakeholdersanalyse genoemd. Er wordt in deze analyse gekeken naar hoeveel invloed verschillende partijen hebben en wie er cruciaal zijn in het proces van beleidvorming.

Figuur 5. Actorenveld

Omdat partners zoals jeugdzorg, maatschappelijk werk, GGZE, andere gemeenten in de omgeving en de A2- Gemeenten niet in Valkenswaard of Geenhoven gevestigd zijn en enkel via de gemeente benaderd worden, komen zij niet in aanmerking voor het onderzoek.

Er is bekeken wie het meeste informatie en belangen heeft bij Geenhoven, dit zijn dan de politie, Woningbelang, de wijkcoördinator, de wijkcommissie en de bewoners. Daarnaast natuurlijk de opdrachtgever zelf, de gemeente Valkenswaard.

De politie bleek tijdens het onderzoek moeilijk te benaderen en ook voor cijfers op wijkniveau verliep het contact stroef. Via de gemeente zijn de politiecijfers van de gemeente Valkenswaard achterhaald. Voor de rest van het onderzoek is de politie verder helaas achterwege gelaten.

Woningbouwcorporatie Woningbelang, die zorgt voor sociale huur in heel Valkenswaard, is een belangrijke partner voor de gemeente. Zij stond dan ook open voor een interview en wilde ook de resultaten van het door hen uitgevoerde onderzoek delen. Dit onderzoek is gehouden onder alle huurders in Valkenswaard.

De wijkcoördinator is werkzaam voor de gemeente, maar werkt voornamelijk in de wijken waar hij/zij verantwoordelijk voor is. De wijkcoördinator staat in nauw contact met een eventuele wijkcommissie als de wijk die heeft. In Geenhoven is deze actief en beiden stonden dan ook open voor een interview

De laatste en wellicht belangrijkste actor, zijn de bewoners. Deze bewoners zijn niet geïnterviewd maar hebben een enquête kunnen invullen die via de gemeente is verspreid.

Bijlage 5. Enquête

Beste inwoner van de wijk Geenhoven.

Naar aanleiding van de veiligheidsmonitor 2015 wordt er aanvullend onderzoek verricht naar de veiligheidsbeleving binnen Geenhoven. Het invullen van de enquête is geheel anoniem en duurt ongeveer 10 minuten.

Enkele aandachtspunten:

- Wij zijn geïnteresseerd in UW mening en ervaringen. Als u twijfelt over een antwoord, kies dan een antwoordmogelijkheid wat het beste bij uw situatie of mening past.
- Wanneer er bij een meerkeuze vraag anders aangegeven staat kunt u hier zelf invullen wat u in de lijst mist.
- Als er gevraagd wordt naar uw mening waarbij u een getal moet kiezen, omcirkelt u deze dan.

Sociale Cohesie

De onderstaande vragen gaan over de sociale kwaliteit binnen Geenhoven, dit wil zeggen het contact wat u met buurtbewoners heeft.

Wat vindt u van de sociale betrokkenheid tussen buurtbewoners van Geenhoven?

Erg slecht   1   2   3   4   5   Erg goed

Heeft u goed contact met buurtbewoners?

- Ja
- Nee

Waarom heeft u geen goed contact met (sommige) buurtbewoners?

- Cultuurverschil
- Verschil in levensstijl
- Andere interesses
- Ik ervaar overlast van sommige buurtbewoners
- Burenruzies
- Anders,

Wat kan er ondernomen worden waardoor de samenhang en betrokkenheid onderling groter kan worden?

Fysieke kwaliteit

De onderstaande vragen gaan over de fysieke omgeving in Geenhoven, dit zijn alle panden/gebouwen/huizen, voorzieningen en groenstroken.

Wat vindt u van de voorzieningen in uw omgeving?

Erg slecht   1   2   3   4   5   Erg goed

Worden de voorzieningen goed bijgehouden qua onderhoud en schoonmaak? Evenals groenstroken en dergelijke.

Erg slecht   1   2   3   4   5   Erg goed

Wat vindt u van de voorzieningen voor kinderen en jongeren in uw omgeving?

Erg slecht   1   2   3   4   5   Erg goed

Kunnen er dingen verbeterd worden om het rondom deze voorzieningen veiliger te maken?

Is er voldoende toezicht of de voorzieningen in goede staat verkeren en of er geen misbruik wordt gemaakt van voorzieningen in Geenhoven?

- Ja
- Nee

Ondervindt u last van bedrijven die in Geenhoven gevestigd zijn? Zo ja, wat voor last heeft u hier van?

- Geluidsoverlast
- Verkeershinder zoals fout parkeren of hard rijden
- Overlast door medewerkers
- Zwerfafval door de bedrijven/medewerkers of veroorzaakt door de klanten
- Anders,

Veiligheidsgevoel

De onderstaande vragen gaan over uw veiligheidsgevoel.

Voelt u zich in Geenhoven wel eens onveilig? Kunt u aangeven hoe vaak dit voor komt op een schaal van 1 tot 10, waarbij 1 vrijwel nooit is, en 10 een dagelijks onveilig gevoel.

1.   2.   3.   4.   5.   6.   7.   8.   9.   10.

Zijn er specifieke momenten of incidenten waardoor het gevoel van veiligheid (tijdelijk) afneemt?

Hebben de onderstaande onderwerpen invloed op uw veiligheidsgevoel?

- Bekladde muren
- Vernielingen
- Verkeershinder, zoals hard rijden of fout parkeren
- Jongeren
- Overlast door andere buurtbewoners
- Dronkenschap of drugsoverlast, door gebruik of dealen
- Onbekende personen in de wijk, die hier bijvoorbeeld rondhangen
- Geweld/agressie, door (on)bekenden
- Inbraken/overvallen
- Auto/fietsdiefstal
- Radicalisering
- U bent getuige geweest van een misdrijf/overtreding

Zijn de gevolgen van de onderstaande onderwerpen op lange termijn (of permanent) merkbaar? Uw gevoel van veiligheid is merkbaar negatief aangetast.

- Bekladde muren
- Vernielingen
- Verkeersoverlast, zoals hard rijden of fout parkeren
- Jongeren
- Overlast door andere buurtbewoners
- Dronkenschap of drugsoverlast, door gebruik of dealen
- Onbekende personen in de wijk, die hier bijvoorbeeld rondhangen
- Geweld/agressie, door (on)bekenden
- Inbraken/overvallen
- Auto/fietsdiefstal
- Radicalisering
- U bent getuige geweest van een misdrijf/overtreding

Hoe kan het beter?

We zijn ook erg benieuwd naar uw mening over verbeteringen en initiatieven.

Heeft u zelf bepaalde acties ondernomen om uw veiligheid te verbeteren?

- Alarmsysteem, met of zonder camera's
- Veilige sloten met keurmerk of andere extra sluitingen
- WhatsApp groep met directe buurtbewoners
- Andere getroffen maatregelen zoals,

Wat vindt u van de getroffen maatregelen van de gemeente op het gebied van veiligheid?

Erg slecht   1   2   3   4   5   Erg goed

Vindt u dat de politie voldoende aanwezig is in Geenhoven?

- Ja
- Nee

Welke maatregelen of activiteiten mist u in Geenhoven?

Van wie zou u hulp willen hebben bij het opstarten van maatregelen of activiteiten om de veiligheid te bevorderen in uw directe omgeving en de rest van Geenhoven?

- Gemeente
- Politie
- Wijk coördinator of wijkcommissie
- Woningbelang
- Anders,

Achtergrond informatie

Om een zo goed mogelijk beeld te kunnen vormen van uw veiligheidssituatie hebben we een aantal vragen over uw huishouden.

Woont u in een koophuis of huurhuis (via Woningbelang)?

- Koopwoning
- Huurwoning

Wat is uw leeftijd?

Wat is uw geslacht?

- Man
- Vrouw

Hoe ziet uw gezinssamenstelling eruit?

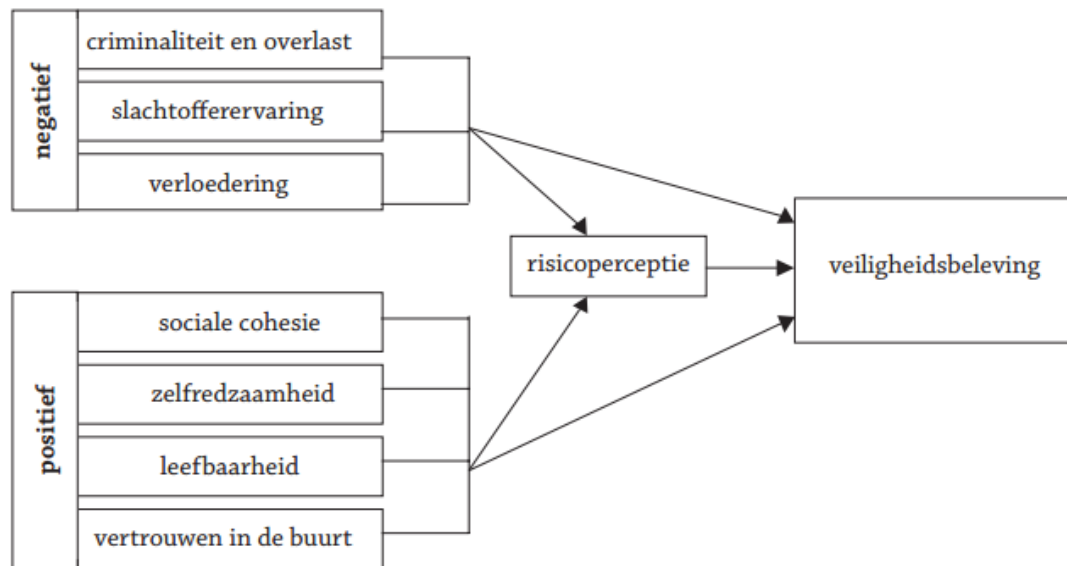
- Alleenstaand
- Gehuwd/samenwonend
- Alleenstaande ouder met een of meer kinderen
- Gezin met een of meer kinderen

Bijlage 6. Theoretisch kader

Veiligheidsbeleving

Veiligheidsbeleving wordt doorgaans gemeten met behulp van factoren zoals criminaliteit, overlast, verloedering en eerdere slachtofferervaringen. Hierbij staat een negatieve invalshoek centraal, waarbij onveiligheid in feite verlaagd moet worden. In de onderstaande figuur is te zien hoe verschillende positieve en negatieve factoren van invloed kunnen zijn op de veiligheidsbeleving.

Figuur 6. Conceptueel model veiligheidsbeleving (Boers, Steden, & Boutellier, 2008)

Veiligheidsbeleving is de manier waarop mensen veiligheid ervaren. Een van de factoren hiervan is bijvoorbeeld sociale veiligheid. Veiligheidsbeleving is in feite ook subjectieve veiligheid, het is de mening en beleving van een persoon over zijn of haar veiligheid. Subjectieve veiligheid is de tegenhanger van objectieve veiligheid, hiermee wordt feitelijk aangegeven wat het niveau is van criminaliteit en overlast.

De tijd waarin we leven is waarschijnlijk veiliger dan ooit; (samen)leven is nooit zonder risico's. De veiligheidsbeleving kan echter anders zijn, men kan zich toch steeds onveiliger voelen, het ligt aan hoe als persoon de risico's ervaren worden, of hoe er mee omgegaan wordt. De Britse criminoloog Loader gaat er vanuit dat een mens zich veilig voelt;

“wanneer hij het gevoel heeft dat hij de risico's in zijn omgeving met redelijk vertrouwen het hoofd kan bieden.”

Dit kan zijn omdat er geen risico's zijn. Het zal vaker voorkomen dat er wel risico's zijn, maar niet als wezenlijk bedreigend worden ervaren, omdat iemand het gevoel heeft dat hij deze risico's zelf kan hanteren of het gevoel heeft dat hij voldoende steun van zijn omgeving heeft.

Het CCV⁵ maakt de vergelijking met een dikke kabel, bestaande uit meerdere draden en strengen. Zo is veiligheidsbeleving ook opgebouwd, het bestaat uit allerlei verschillende gedachten, gevoelens en emoties, die ook nog eens op vele verschillende onderwerpen betrekking kunnen hebben.

Veiligheidsbeleving is een tamelijk vaag containerbegrip. Het kan zich namelijk richten op allerlei risico's, het omvat dan ook een bonte verzameling van gedachten, percepties, emoties en gevoelens. Deze zijn allemaal anders voor elke persoon en elke situatie. De acute angst als je bedreigd wordt, de gemengde gevoelens die u kunt voelen waar het met de veiligheid in de samenleving naartoe gaat, de inschatting van risico's die kinderen lopen als ze met de fiets naar school gaan, het idee dat niemand meer helpt als een ander wat op straat overkomt. Dit zijn enkele voorbeelden van verschillende situaties, gedachten, emoties en percepties. Ieder mens heeft zijn eigen omschrijving en beeld bij veiligheid.

“*Veiligheid is net een nat stukje zeep; het is er, maar het is nauwelijks vast te grijpen.*”

- Het CCV

Veiligheidsbeleving als 'kabel'

'De Kabel' is op te delen in twee dimensies. De eerste dimensie is 'denken - voelen - doen'. Dit is het verschil tussen wat mensen denken over veiligheid en wat ze voelen. Vaak wordt dit zichtbaar aan het gedrag wat hieruit voortkomt: de mate waarin mensen een bepaalde plaats vermijden, hun huis wel of niet beveiligen, of kinderen verbieden om ergens wel of niet te komen of alleen te spelen. Veiligheidsbeleving uit zich in denken, voelen en doen. Deze drie hoeven niet eens met elkaar in een lijn te liggen.

Het denken heeft betrekking op de risico's die mensen denken te kunnen lopen, bijvoorbeeld over de kans om slachtoffer te worden. Daarnaast kan het ook betrekking hebben op het criminaliteitsniveau in de gehele samenleving. Het kan dus heel erg specifiek, of abstract zijn.

Het voelen kan emoties als angst en bang zijn oproepen. Maar ook gevoelens als boosheid, opwinding en verontwaardiging kunnen hier opgeroepen worden.

Het doen heeft betrekking op alle voorbeelden die al gegeven zijn, maar dan ook bijvoorbeeld om ergens wel of geen huis te kopen. Of om medebewoners oproepen om te protesteren tegen een asielzoekerscentrum dat in de wijk geplaatst zou worden. Het gaat hier dan daadwerkelijk om de acties die uit het denken en voelen voortgekomen zijn.

De tweede dimensie is 'veraf - dichtbij'. Veiligheid is sterk afhankelijk van de (geografische en psychologische) afstand van de waarnemer tot de beleefde situatie. Mensen hebben over hun eigen straat of omgeving een beter beeld dan over een andere buurt of centrum van een stad. Het is in de directe omgeving veiliger dan ergens anders.

Een verklaring hiervoor is dat mensen voor de eigen omgeving af gaan op hun ervaringen, maar voor de situatie elders juist afhankelijk zijn van mediaberichtgeving. De media hebben van nature meer aandacht voor afwijkende en abnormale zaken en situaties, waardoor een beeld wordt gecreëerd dat niet per definitie de werkelijkheid hoeft te zijn.

---

⁵ Het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid biedt kennis, instrumenten, voorlichtingsmateriaal en advies op maat gericht op veilig wonen, veilig werken en veilig leven.

Als deze twee dimensies gecombineerd worden kun je de onderstaande matrix maken, het geeft een inzicht in verschillende facetten die veiligheidsbeleving kent.

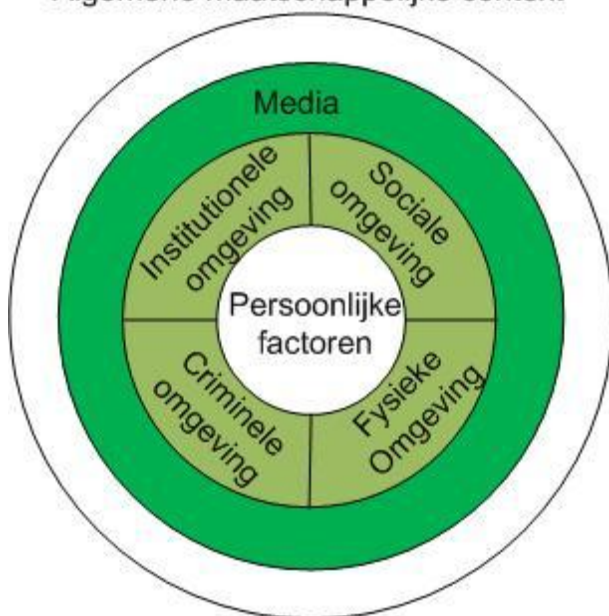
	Denken	Voelen	Doen
Veraf	'De criminaliteit in de samenleving neemt steeds meer toe'	Onrust Boosheid Verontwaardiging	Stemgedrag Roep om maatregelen Vermijdingsgedrag
Dichtbij	'In onze buurt wordt veel ingebroken, ik loop zelf ook risico' 'Als je wat gebeurt, helpt niemand je meer'	Angst voor jezelf Angst voor je kinderen Boosheid Verontwaardiging	Behoedzamer zijn Beveiligen Vermijden Verenigen Verhuizen Wel of niet huis kopen Verbieden

(Smeets & CCV, Informatie & Analyse, 2013)

Positieve en negatieve veiligheid

Tijdens het beleidsproces wordt veiligheid meestal als negatief begrip behandeld. Het is veilig als risico's en bedreigingen afwezig zijn. Beleid richt zich dus voornamelijk op het uitsluiten van risico's en het voorkomen van onveiligheid. Maar we kunnen veiligheid juist ook positief aanduiden. Het gevoel van veiligheid dat wordt waargenomen op het moment dat er één of meer specifieke maatregelen of factoren aanwezig zijn waardoor geborgenheid kan ontstaan. Deze positieve aanpak van veiligheid opent een hele nieuwe set interventiemogelijkheden.

Algemene maatschappelijke context

Figuur 7. Beïnvloedbare factoren

weerspiegelen vaak diepere zorgen over waar het bijvoorbeeld met de maatschappij heen gaat. Zorgen over politiek, terrorisme en internationale spanningen zijn met lokaal beleid natuurlijk moeilijk te beïnvloeden, terwijl dit wel doorwerkt op de veiligheidsbeleving. Dit gevoel van 'onbehagen' komt in gedachten en gevoelens bij vragen over sociale veiligheid naar boven, maar hebben eigenlijk betrekking op een meer existentieel gevoel van (on)veiligheid.

Beïnvloedbare factoren

Belangrijk is het voor beleidsmakers om te onderzoeken welke factoren te beïnvloeden zijn om veiligheidsbeleving te verbeteren. Er zijn drie niveaus van factoren die effect hebben op veiligheidsbeleving; persoonlijk, situationeel en algemeen maatschappelijk.

Persoonlijke factoren hebben een groot effect op de veiligheidsbeleving, maar zijn met beleid beperkt of helemaal niet te beïnvloeden. Datzelfde geldt voor de algemene maatschappelijke factoren. Aanknopingspunten voor beleid liggen dus vooral op het niveau van de situationele factoren.

Algemene maatschappelijke context

Zorgen over criminaliteit en veiligheid

De maatschappij wordt harder, de individualisering neemt toe, er zijn steeds snellere ontwikkelingen en steeds hogere eisen die vragen oproepen als "kom ik nog wel mee?". Dit zorgt voor afnemende zekerheden of het ontstaan van een zogenaamde risicosamenleving. Ook moeten we er rekening mee houden dat in het najaar van 2008 de veiligheidsbeleving een nieuwe invloed heeft gekregen, de economische crisis. Dit is natuurlijk geen criminaliteit of overlast waarmee we veiligheidsbeleving normaal toetsen.

Media

Een verband tussen mediaconsumptie of mediaberichtgeving en veiligheidsbeleving is vaak aangetoond, maar hoe deze relatie precies verloopt is tot nu toe veel minder duidelijk. Onze veiligheidsbeleving lijkt te worden bepaald door onze eigen ervaringen in de directe omgeving en datgene wat we van anderen uit onze omgeving horen. Mediaberichtgeving heeft op onze directe omgeving vrijwel geen invloed, maar echter wel op de veiligheidsbeleving wat betreft verder weg. Zeker als het om plaatsen gaat waar we zelf niet of nauwelijks komen of wanneer het gaat om de veiligheid in de maatschappij. Media zijn dan vaak juist de voornaamste bron om hierover een beeld te vormen. De nieuwskeuze van media is voornamelijk afwijkend en abnormaal, hierdoor krijgen we al snel de indruk dat ongewoon steeds normaler wordt en steeds vaker voorkomt. Hier kan een conclusie uit worden getrokken dat het slecht gesteld staat met de veiligheid.

Institutionele omgeving

Binnen deze omgeving worden organisaties en professionals bedoeld, die in bepaalde situaties (mede)verantwoordelijk zijn voor de veiligheid. Dit kunnen partijen zijn zoals de politie, gemeente, een woningbouwcorporatie en een welzijnsinstelling. Maar ook het management van een school of bedrijf worden hieronder geschaard, want ook de beslissingen en het handelen (of nalaten) kan invloed hebben op de veiligheidsbeleving.

Sociale omgeving

De sociale kwaliteit en samenstelling van een buurt, of van een wijk, school of organisatie, heeft een sterke invloed op de veiligheidsbeleving. Uit onderzoek in Amsterdam (Blokland, 2009) blijkt dat de ervaren sociale kwaliteit van even groot belang is voor de veiligheidsbeleving is als de objectieve veiligheid in de onderzochte buurten. De samenstelling van de bevolking is daarnaast ook een indicator voor de veiligheidsbeleving. In buurten waar veel verschillende etnische achtergronden naast elkaar leven is de veiligheidsbeleving meestal lager dan in homogene buurten, waar weinig verschillende culturen wonen.

Het bovenstaande werkt daarna door op het sociale klimaat. In hoeverre is er sprake van onderlinge bekendheid, onderlinge relaties/sociale cohesie, voelen mensen zich thuis, voelen zij zich gezien of erkend, of juist buitengesloten, is er sprake van collectieve redzaamheid (collective efficacy)? Het vermogen om gezamenlijk problemen het hoofd te bieden maakt of breekt de sociale cohesie in een wijk, en beïnvloedt daarmee de veiligheidsbeleving.

Als laatste indicator voor de sociale omgeving is het belangrijk dat mensen in gesprek of tijdens interactie met anderen betekenis geven aan (gebeurtenissen in) hun omgeving. Dat geldt ook voor gebeurtenissen die als onveilig worden beschouwd of aan maatregelen die tegen de onveiligheid worden genomen.

Fysieke omgeving

Met fysieke omgeving wordt de daadwerkelijke woonomgeving bedoeld van mensen. Het gaat dan zowel om het ontwerp en de inrichting, maar ook het beheer van de omgeving. Voor een goed veiligheidsgevoel is het belangrijk dat de omgeving overzichtelijk, beheersbaar, aantrekkelijk en voorspelbaar is. De omgeving moet voor de juiste mensen toegankelijk, of juist ontoegankelijk zijn. Voel je je thuis in de omgeving, is het gemakkelijk de weg te vinden. Dit zijn belangrijke indicatoren.

Ook het beheer van de omgeving is van belang, verloedering en vervuiling geven een negatieve draai aan de veiligheidsbeleving, terwijl een schone en opgeruimde omgeving juist bijdraagt aan een positieve omgeving.

Criminele omgeving

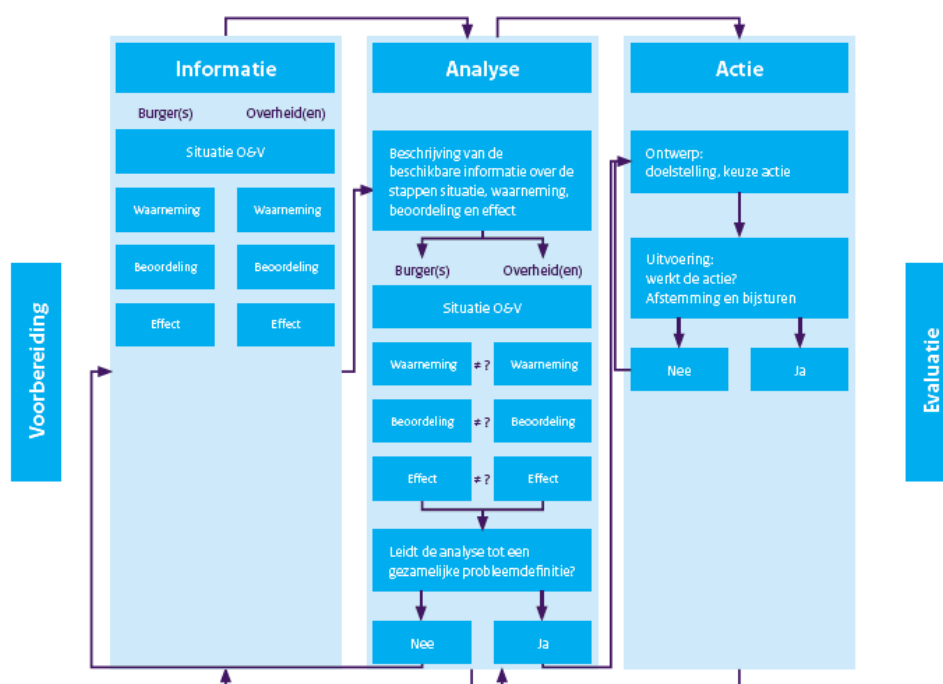
Wat doet zich in een buurt nu daadwerkelijk aan criminaliteit of overlast voor? We spreken hier over de objectieve veiligheid. In welke mate worden mensen daar direct of indirect mee geconfronteerd, bijvoorbeeld door zelf slachtoffer te worden, getuige ergens van zijn of het via via te weten komen.

Samenvattend

Veiligheidsbeleving is in essentie subjectief, het gaat over gevoelens, gedachten en acties die hieruit voortvloeien. Het is onder te verdelen in een aantal factoren die te beïnvloeden zijn, of juist niet. Zoals in figuur 6 te zien is, is veiligheidsbeleving afhankelijk van negatieve en positieve factoren. Daarnaast ook van de risicoperceptie, is het wel een risico? Voor de ene inwoner is het een groot risico, voor een ander wellicht helemaal niet. Om tot een juiste analyse van de veiligheidsbeleving moeten er dus verschillende onderwerpen getoetst worden die zowel positief, als negatief zijn.

IAA-model

Het IAA-model bestaat uit drie stappen: informatie - analyse - actie. Bij de informatiefase wordt alle informatie gezocht bij bestaande en eventuele nieuwe bronnen. Vervolgens wordt een analyse uitgevoerd op alle gegevens om meer zicht te krijgen op (de aard en achtergrond van) het probleem. Op basis van deze analyse worden de acties gebaseerd. Na deze drie fasen, wordt net als bij de PDCA-cyclus ook geëvalueerd of de acties gewerkt hebben.

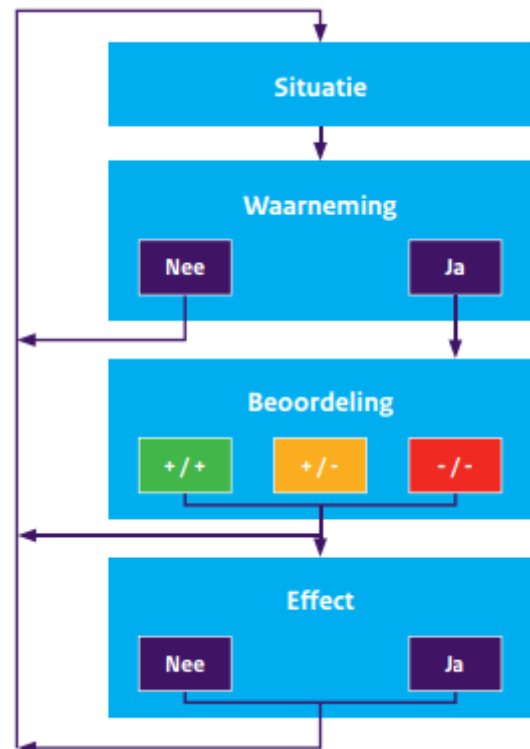

Figuur 8. IAA-model (Smeets & CCV, 2013)

Totstandkoming van overlastbeleving

Het proces van overlastbeleving kan in vier stappen worden beschreven:

1. **Situatie:** er doet zich een 'situatie' wel of niet voor. Bijvoorbeeld een toestand van de fysieke leefomgeving, bijvoorbeeld kapotte straatverlichting of lege blikjes op de stoep.
2. **Waarneming:** de situatie wordt door de burgers of overheid al dan niet waargenomen
3. **Beoordeling:** op basis van eigen of gedeelde normen en waarden wordt een situatie beoordeeld. Een negatieve beoordeling betekent dat er sprake is van overlastbeleving, bij een positieve beoordeling is er geen sprake van overlastbeleving en bij een neutrale beoordeling roept de situatie geen sterke gevoelens op.
4. **Effect:** afhankelijk van de beoordeling van een situatie kan dat leiden tot een effect, bijvoorbeeld bepaald gedrag van burgers of overheid zoals een melding van overlast of het uitvoeren van herstelwerkzaamheden.

Figuur 9. Totstandkoming overlastbeleving

De pijlen aan de linkerkant van de figuur geven weer dat het een cyclisch proces is dat op een gegeven moment stopt, maar ook weer input kan vormen voor een (volgende stap in een) nieuw proces van overlastbeleving.

Maatwerkmethode via de Tafel van 12

Tafel van 12	
Aanpakken onveiligheid	01. Signaalcriminaliteit en -overlast 02. Verloedering 03. Onbekende anderen 04. Het gesprek
Versterken veiligheid	05. Sociale kwaliteit 06. Invloed bewoners 07. Inrichting gebouwde omgeving 08. Vertrouwenwekkend toezicht
Publiek leiderschap	09. Kwaliteit van de aanpak 10. Reactie op schokkende incidenten 12. Communicatie

Om een goede wetenschappelijke basis te leggen voor het onderzoek wordt er gebruik gemaakt van een model dat gebruikt wordt binnen het vakgebied veiligheid. Dit is de Maatwerkmethode beschreven door het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV). Deze methode wordt ondersteund door het IAA-model.

De maatwerkmethode wordt als volgt door het CCV beschreven:

“Wijken en buurten kennen grote verschillen waar het gaat om de gemiddelde veiligheidsbeleving van de bewoners. Dat heeft te maken met de verschillen in de aard van het gebied, de bevolkingssamenstelling, de criminaliteits- en overlastdruk, de sociale kwaliteit, de fysieke vormgeving van het gebied, de manier van optreden van instituties en de manier waarop bewoners en anderen over veiligheid praten.” (Smeets & CCV, De maatwerkmethode, 2013)

Bij het gebruik van het IAA-model wordt er eerst een goede analyse gemaakt. Wat is er in deze buurt aan de hand? Waarop richt de onveiligheids-beleving zich hier precies en wat werkt die gevoelens in de hand? Dit zijn vragen die gesteld dienen te worden bij een dergelijke analyse.

Om bevindingen uit de buurt/wijk te kunnen ordenen wordt er gekeken naar de Tafel van 12, op basis hiervan worden de 3 tot 5 belangrijkste aanknopingspunten bepaald die de veiligheidsbeleving kunnen beïnvloeden. (Smeets & CCV, De maatwerkmethode, 2013)

Deze tien punten zelf zijn niet veelzeggend, voor een verduidelijking is er per punt een korte vraag toegevoegd om achter de juiste informatie te komen achter de veiligheidsbeleving. Beleving is altijd subjectief en relatief, hierdoor moeten de juiste vragen gesteld worden om dit meetbaar te maken. Om de juiste informatie bij alle belanghebbende te achterhalen worden deze vragen integraal verwerkt en bij iedereen gesteld.

Aanknopingspunten	
Aanpakken onveiligheid	<ul style="list-style-type: none"> • In hoeverre is er sprake van signaalcriminaliteit en -overlast? • Ervaren de bewoners de omgeving als verloederd? • In hoeverre spelen schurende leefstijlen en/of wederzijdse onbekendheid een rol? • (Hoe) wordt over de veiligheid gesproken? Door betrokkenen zelf of door relevante anderen?
Versterken veiligheid	<ul style="list-style-type: none"> • In hoeverre voelen mensen zich sociaal verbonden en is sprake van collectieve zelfredzaamheid? • Hebben mensen het gevoel invloed te kunnen uitoefenen op de zaken die zij (anders) potentieel bedreigend achten. Voelen mensen perspectief? • Is de inrichting van de gebouwde omgeving overzichtelijk, beheersbaar, attractief? • Is in de omgeving voldoende vertrouwenwekkend toezicht aanwezig?
Publiek leiderschap	<ul style="list-style-type: none"> • Ervaren betrokken burgers de aanpak van onveiligheid als geloofwaardig en effectief? • Speelt nazorg na schokkende incidenten (op persoonlijk-buurt-stedelijk niveau) in deze setting een rol? • Ervaren burgers de (vertegenwoordigers van) relevante instituties als responsief? Ervaren zij een passende vorm van leiderschap? • Hoe communiceren de relevante instituties over de veiligheid. Communiceren zij daarbij veiligheid of onveiligheid? Welk frame is leidend?

(Smeets & CCV, 2013)

Relevantie van het model

De Tafel van 12 is ontwikkeld door Marnix Eysink Smeets⁶ en is in 2013 verder doorontwikkeld door het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV). Deze ontwikkeling is speciaal doorgevoerd voor de aanvulling van het CCV-webdossier Veiligheidsbeleving.

In het rapport 'Overlastbeleving begrijpen en aanpakken' wordt er gekeken welke zaken invloed hebben op de overlastbeleving van mensen. Dit rapport is op verzoek van het CCV en het Ministerie van Veiligheid en Justitie (VenJ) opgesteld door Andersson Elffers Felix⁷ (AEF). (Felix, 2012)

⁶ Marnix Eysink Smeets is een lector Publiek Vertrouwen in Veiligheid aan Hogeschool InHolland. Daarnaast is hij de voorzitter van de Landelijke Expertisegroep Veiligheidsbeleving, een netwerkorganisatie (stichting) die zich richt op innovatief onderzoek en advies op het gebied van veiligheidsbeleving.

⁷ Andersson Elffers Felix is een adviesbureau voor maatschappelijke vraagstukken.

Bijlage 7. Kruistabellen

In de onderstaande tabel ziet u hoe de leeftijdscategorieën zijn vertegenwoordigd en hoe vaak iedere categorie een cijfer heeft gegeven aan het onveiligheidsgevoel. Er wordt hier gemeten in onveiligheid, 1 wil dan zeggen (bijna) nooit onveilig en 10 constant een onveilig gevoel.

De leeftijdscategorieën zijn overgenomen van de gemeente. Er is te zien dat de leeftijd niet van cruciaal belang is bij het meten van veiligheidsbeleving.

Leeftijdscategorie afgezet tegen onveiligheidsgevoel

		Cijfer onveiligheidsgevoel										Total
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Leeftijdscategorie	15-24	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	25-44	12	17	12	1	4	0	7	1	0	1	55
	45-64	37	30	15	7	7	6	6	7	2	0	117
	65+	57	37	19	15	12	13	9	8	5	1	176
Total		107	84	46	23	23	19	22	16	7	2	349

Tabel 4. Kruistabel leeftijdscategorie - onveiligheidsgevoel

In de onderstaande tabel ziet u hoe de gezinssamenstelling van invloed is op het veiligheidsgevoel. Zo is te zien dat gezinnen of alleenstaande ouders met kinderen zich over het algemeen veiliger voelen dan alleenstaanden of koppels zonder kinderen.

Gezinssamenstelling afgezet tegen onveiligheidsgevoel

		Cijfer onveiligheidsgevoel										Total
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
gezinssamenstelling	Alleenstaand	2	2	2	0	2	1	1	0	0	2	12
	Alleenstaande ouder met een of meerdere kinderen	49	27	23	10	13	12	6	5	5	1	151
	Gehuwd/samenwonend (zonder kinderen)	4	5	2	0	1	2	2	1	0	0	17
	Gezin met een of meerdere kinderen	48	35	13	12	6	3	9	10	5	2	143
	Total	19	23	11	4	5	2	5	3	0	1	73
Total		122	92	51	26	27	20	23	19	10	6	396

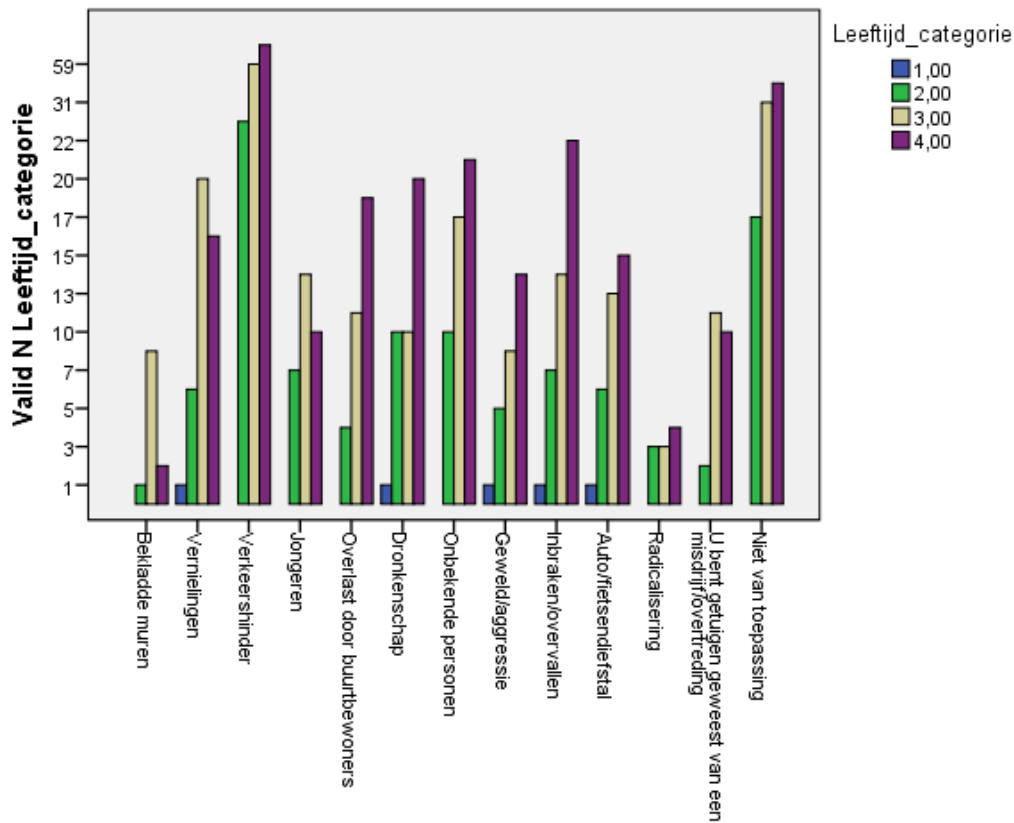
Tabel 5. Kruistabel gezinssamenstelling - onveiligheidsgevoel

In de onderstaande tabel ziet u het verschil van veiligheidsbeleving tussen mannen en vrouwen.

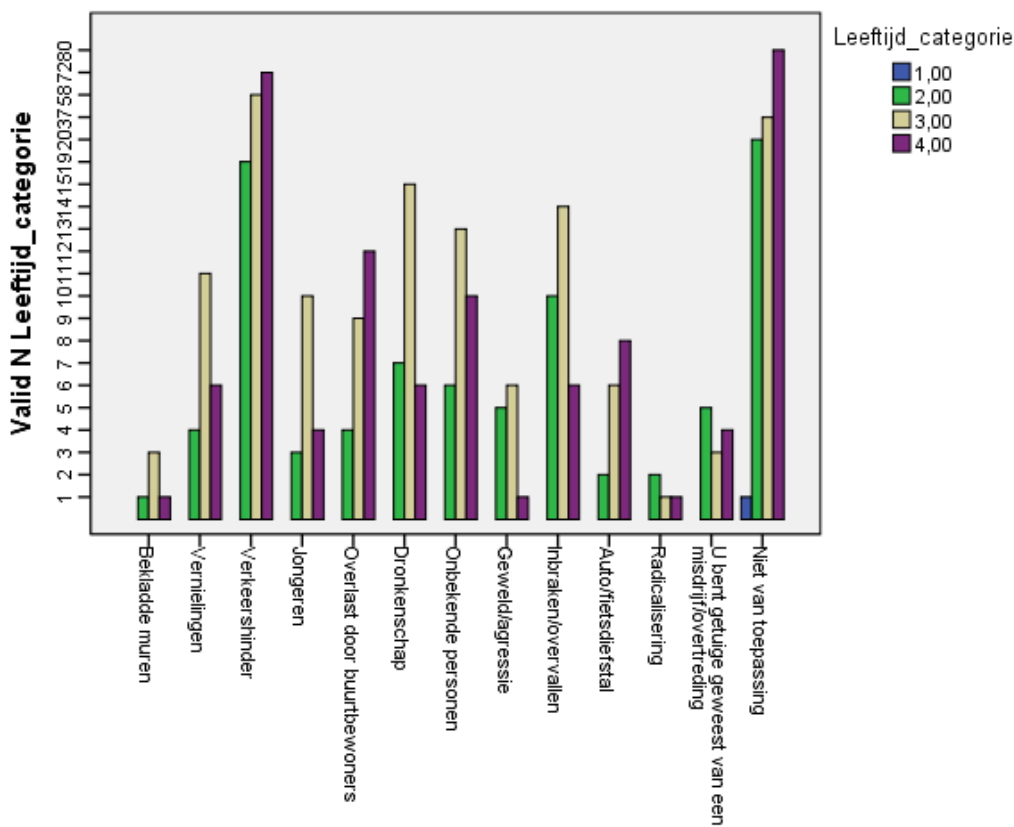
Geslacht afgezet tegen onveiligheidsgevoel

		Cijfer onveiligheidsgevoel										Total
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Geslacht		2	2	2	0	2	1	1	0	0	2	12
	Man	66	48	26	14	12	11	12	13	6	1	209
	Vrouw	54	42	23	12	13	8	10	6	4	3	175
Total		122	92	51	26	27	20	23	19	10	6	396

Tabel 6. Kruistabel geslacht - onveiligheidsgevoel

Heeft u last van de volgende onderwerpen?

Heeft u permanent last van de volgende ...

Diagram 4 en 5, factoren van veiligheidsbeleving.

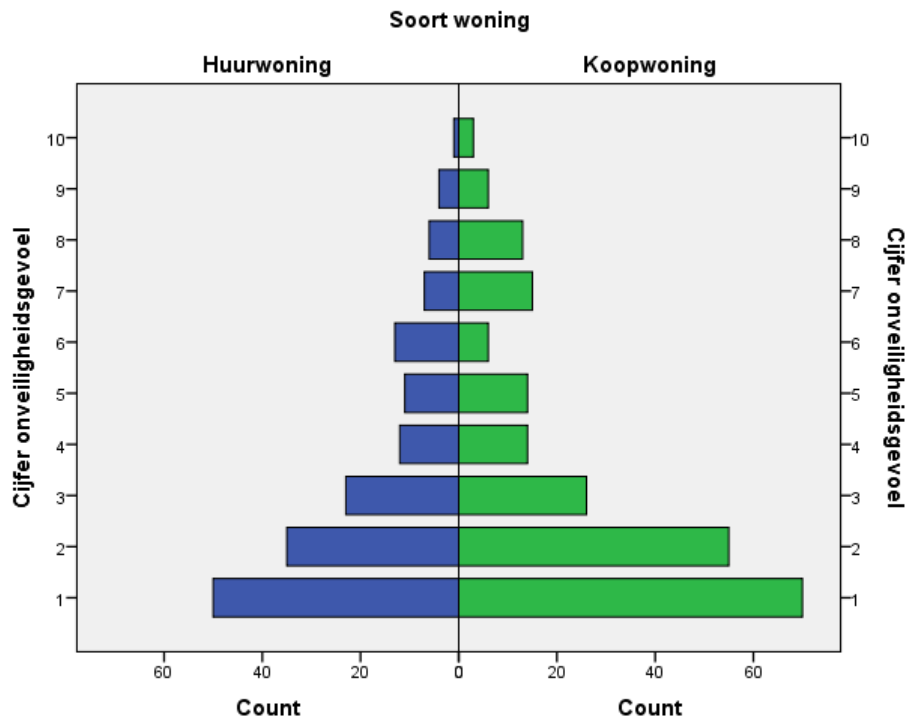

Diagram 6. Type woning afgezet tegen onveiligheidscijfer